

ZAKON

O DRUŠTVIMA ZA OSIGURANJE U PRIVATNOM OSIGURANJU

I - OPĆE ODREDBE

1.1. UVODNE ODREDBE

Član 1.

Ciljevi Zakona

Ovim Zakonom uređuje se obrazovanje, poslovanje, nadzor i prestanak društava za osiguranje obrazovanih u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija), kao i društava za osiguranje koja nisu obrazovana u Federaciji, a koja usluge osiguranja pružaju putem podružnice, u skladu sa ovim Zakonom. Djelatnost osiguranja u Federaciji mogu obavljati samo društva za osiguranje koja su obrazovana kao dionička društva ili društva za uzajamno osiguranje. Društva za osiguranje mogu obavljati samo djelatnost osiguranja. Dionice dioničarskih društava za osiguranje mogu glasiti samo na ime. U smislu ovog Zakona, sjedište društva za osiguranje je u mjestu gdje je društvo za osiguranje registrirano.

Član 2.

Tumačenje izraza

Izrazi koje se koriste u ovom Zakonu imaju sljedeće značenje:

Polisa je pisana isprava o sklopljenom ugovoru o osiguranju.

Premija osiguranja je cijena rizika, odnosno osiguranja koju osiguranik plaća osiguravaču za zaključeno osiguranje.

Naknada štete je odšteta, odnosno osigurana suma koju osiguravač isplaćuje osiguraniku nakon nastupa osiguranog slučaja ugovorenog polisom osiguranja.

Podružnica je podružnica društva za osiguranje obrazovanog u Republici Srpskoj (u daljnjem tekstu: RS) i u drugoj državi, a koje usluge osiguranja pruža u skladu sa ovim Zakonom.

Kapital izložen riziku u pogledu životnog osiguranja znači iznos koji se plaća u slučaju smrti umanjen za matematičku rezervu glavnog rizika.

Uska povezanost je situacija kada su dva ili više fizičkih ili pravnih lica povezana učesničkim udjelom ili kontrolom.

Kontrola je odnos između matičnog društva i supsidijarnog društva, ili sličan odnos između bilo kojeg fizičkog ili pravnog lica i bilo kojeg društva; svako supsidijarno društvo supsidijarnog društva će se također smatrati supsidijarnim društvom matičnog društva koje se nalazi na čelu tih društava.

Entitet pružanja usluga je entitet u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: BiH) u kojem se nalazi rizik, kako je definirano dalje u tekstu, ako taj rizik pokriva društvo za osiguranje ili podružnica koje se nalazi u drugom entitetu.

Entitet podružnice je entitet u BiH u kojem je obrazovana podružnica koja pokriva rizik.

Organizaciona jedinica znači registrirano sjedište ili podružnica društva za osiguranje. EU je skraćena oznaka za Evropsku uniju.

Neposredno osiguranje je djelatnost društva za osiguranje čiji je osnov ugovor o osiguranju kojim to društvo za plaćanje premija ili doprinosa preuzima obavezu da plati naknadu po dešavanju osiguranog slučaja, osim reosiguranja.

Bruto fakturisana premija obuhvata sve iznose koji dopijevaju u okviru finansijske godine, a koji proizilaze iz polisa osiguranja, bez obzira na to da li su ti iznosi u cjelosti ili dijelom preneseni na buduću finansijsku godinu.

Garantni fond predstavlja 1/3 margine solventnosti.

Djelatnost osiguranja je zaključivanje i izvršavanje ugovora o neživotnom i životnom osiguranju ili reosiguranju.

Zastupnik u osiguranju je lice koje posreduje i zaključuje ugovore o osiguranju u ime i za račun osiguravača.

Poslovi osiguranja su poslovi zaključivanja ugovora osiguranja i reosiguranja i obrada zahtjeva za naknadu koji proizilaze iz tih ugovora.

Broker u osiguranju je pravno ili fizičko lice koje samo stalno obavlja djelatnost, čiji je isključivi zadatak da, u ime osiguranika i reosiguranika, radi osiguranja ili reosiguranja rizika, poveže lica koja traže osiguranje ili reosiguranje i društva za osiguranje i da, kada je to potrebno, pomogne u pripremi i izvršavanju tih ugovora, naročito u slučaju podnošenja zahtjeva za naknadu. Broker u osiguranju bit će plaćen provizijom od društva za osiguranje ili reosiguranje što ga neće obavezivati prilikom izbora društva za osiguranje ili reosiguranje.

Portfelj osiguranja je skup svih ugovora o osiguranju i reosiguranju na snazi kod jednog osiguravača ili reosiguravača.

Društvo za osiguranje (u daljnjem tekstu: društvo) je dioničko društvo ili društvo za uzajamno osiguranje, kao i bilo koji drugi oblik društva za osiguranje koje nije iz Federacije, a koje je obrazovano u Federaciji ili posluje u Federaciji u skladu sa ovim Zakonom.

Osiguranik je ugovorna strana u zaključenom ugovoru o osiguranju koja ima interes na predmetu ugovora.

Osiguravač je ugovorna strana u zaključenom ugovoru o osiguranju koja je za ugovorenu premiju preuzela obavezu naknade štete ili osigurane sume ako se ostvari osigurani slučaj.

Posrednici u osiguranju su brokери i zastupnici u osiguranju, fizička ili pravna lica čiji je cilj priprema i ponuda ugovora osiguranja i pružanje usluga koje su vezane za odnose između osiguravača i osiguranika.

Posredništvo je djelatnost koju obavljaju posrednici.

Životno osiguranje predstavlja sve vrste osiguranja određene članom 31. ovog Zakona. Lokaliziranje sredstava znači postojanje aktive, bilo pokretne ili nepokretne, unutar entiteta u BiH koja ne uključuje zahtjev da pokretna imovina bude stavljena u depozit ili da nepokretna imovina bude podređena restriktivnim mjerama kao što su registracija ili

hipoteke. Smatrat će se da se aktiva izražena u potraživanjima od dužnika nalazi u entitetu u kojem ona treba da budu naplaćena.

Usklađena sredstva je predstavljanje obaveza po osiguranju izraženih u određenoj valuti, potraživanjima izraženim ili ostvarivim u istoj toj valuti.

Društvo za uzajamno osiguranje (u daljnjem tekstu: DUO) je društvo koje pruža neposredno osiguravajuće pokriće za doprinos u fond osiguranja.

Neživotno osiguranje predstavlja sve vrste osiguranja određene članom 31. ovog Zakona. Agencija za nadzor osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Agencija za nadzor) je Agencija za nadzor i regulaciju osiguranja Federacije obrazovana ovim Zakonom.

Samopridržaj je dio svote osiguranja ili štete čije osiguravajuće pokriće osigurava osiguravač i koji se ne predaje u reosiguranje.

Matično društvo je društvo koje:

- ima većinu glasačkih prava dioničara ili članova u drugom društvu (povezano društvo); ili
- ima pravo da postavlja ili smjenjuje većinu članova uprave ili nadzornog odbora drugog društva (supsidijarnog društva), a u isto vrijeme je i dioničar ili član tog društva; ili
- ima pravo da vrši dominantan uticaj na društvo (supsidijarno društvo) čiji je dioničar ili član u skladu sa ugovorom koji je zaključilo sa tim društvom ili na osnovu odredbi osnivačkog akta ili statuta kada zakon koji regulira to supsidijarno društvo dopušta da bude predmet takvih ugovora ili odredbi; ili
- je dioničar ili član društva a:
 - a) većina članova uprave ili nadzornog odbora tog društva su vršili svoju dužnost tokom finansijske godine, tokom prethodne finansijske godine i do trenutka kada su sačinjeni konsolidovani računi, odnosno u skladu sa ostalim dioničarima,
 - b) u skladu sa sporazumom sa ostalim dioničarima ili članovima tog društva (supsidijarna društva) samo kontrolira većinu glasačkih prava dioničara ili članova tog društva.

Učesnički udio je učešće u kapitalu drugih društava koja imaju za cilj da učestvuju u poslovnoj djelatnosti društva. Kada neposredno ili posredno posjedovanje dijela kapitala drugog društva prelazi 20 %, postojat će učesnički udio.

Učesničko društvo je društvo koje je matično društvo ili posjeduje učesnički udio.

Kvalifikovani udio je neposredno ili posredno posjedovanje u nekom društvu 10% i više kapitala ili glasačkih prava ili drugo posjedovanje koje omogućava vršenje značajnog uticaja na rukovođenje tim društvom. U svrhu primjene ovog Zakona glasačkim pravom koje ima fizičko ili pravno lice smatraju se i glasačka prava koja:

- druga fizička ili pravna lica posjeduju pod svojim imenom, ali za račun tog fizičkog ili pravnog lica;
- posjeduje društvo koje je pod kontrolom tog fizičkog ili pravnog lica;
- posjeduje neka treća strana sa kojom je to fizičko ili pravno lice zaključilo pisani sporazum koji ih obavezuje da usaglašenim glasačkim pravima koja posjeduju usvoje trajnu zajedničku politiku prema rukovodstvu društva koje je u pitanju;
- neka treća strana ima, prema pisanom sporazumu zaključenom sa tim fizičkim ili pravnim licem ili sa društvom koje je pod kontrolom tog fizičkog ili pravnog lica, a koji predviđa privremeni prijenos glasačkih prava koja su u pitanju;

- su pridružena dionicama koja posjeduju fizička ili pravna lica, a koja su uložena kao garancija, osim u slučajevima kada fizičko ili pravno lice koje posjeduje tu garanciju kontrolira glasačka prava i iskazuje svoju namjeru da ih iskoristi, u kojem slučaju će se smatrati kao njegova glasačka prava;
- su pridružena dionicama za koje fizičko ili pravno lice ima pravo plodouživanja;
- su ta fizička ili pravna lica ili neka od drugih spomenutih fizičkih ili pravnih lica ovlaštena da steknu samo na vlastitu inicijativu, prema formalnom sporazumu, u tim slučajevima, obavijest se daje na dan sporazuma; su pridružena dionicama koje su položene kod tog fizičkog ili pravnog lica, a koja ta fizička ili pravna lica u odsustvu posebnih uputstava vlasnika mogu iskoristiti prema vlastitom nahođenju.

Reosiguranje je djelatnost društva u okviru osiguranja kojom se dio rizika osiguravača na osnovu ugovora o reosiguranju prenosi na reosiguravača.

Reosiguranik je ugovorna strana iz ugovora o reosiguranju koja ustupa dio svoje obaveze reosiguravaču u njegovo pokriće za koju plaća premiju reosiguranja.

Reosiguravač je ugovorna strana iz ugovora o reosiguranju koja prihvata dio rizika osiguravača za šta dobiva premiju reosiguranja.

Značajan položaj u društvu je položaj u društvu direktora i izvršnih direktora.

Margina solventnosti je sastav imovine u skladu sa djelatnostima koje obavlja svako društvo. Marginu solventnosti propisuje Agencija za nadzor posebnim aktom.

Ugovaratelj osiguranja je lice koje sa osiguravačem sklapa ugovor o osiguranju. Ovlašteni aktuar je fizičko lice koje je ovlašteno od nadležnog organa da obavlja aktuarske poslove.

Supsidijarno društvo je društvo u kojem većinu glasačkih prava dioničara ili članova drži drugo društvo (matično društvo). Svako supsidijarno društvo jednog supsidijarnog društva se također smatra supsidijarnim društvom koje je najviše matično društvo tih društava.

Agencija za nadzor osiguranja Republike Srpske (u daljnjem tekstu: Agencija za nadzor RS) je Agencija za nadzor i regulaciju osiguranja u Republici Srpskoj.

Agencija za osiguranje u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Agencija za osiguranje u BiH) je Agencija obrazovana Zakonom o Agenciji za osiguranje u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 12/04).

Član 3.

Aktivnosti neposrednog osiguranja i reosiguranja

Djelatnost neposrednog osiguranja za pokrivanje rizika koji se nalaze u Federaciji može obavljati samo društvo koje je dobilo odobrenje za rad u skladu sa odredbama ovog Zakona. Agencija za nadzor donosi i objavljuje jedan ili više propisa o uvjetima pod kojima potencijalni ugovarači osiguranja mogu, izuzetno, zaključivati ugovore o osiguranju sa društvima koja nisu registrirana u BiH. Ti propisi se mogu odnositi samo na situaciju kada društva iz BiH ne mogu osigurati pokriće koje potencijalni ugovarač traži. Sva društva, osim DUO, mogu obavljati djelatnost reosiguranja, uz odobrenje Agencije za nadzor. Agencija za nadzor nadzirat će poslove reosiguranja preuzete od društava iz Federacije, a naročito njihovu solventnost i finansijski potencijal za preuzimanje tih rizika, uključujući ovlaštenje da zabrani društvu preuzimanje rizika reosiguranja za koje

nema dovoljan finansijski potencijal. Svako dioničko društvo koje obavlja isključivo djelatnost reosiguranja je obavezno pribaviti posebno odobrenje od Agencije za nadzor koje pokriva sve vrste reosiguranja. Društva za reosiguranje se obrazuju kao dionička društva koja poslove reosiguranja imaju kao svoj isključivi predmet djelatnosti. Djelatnost reosiguranja je pod nadzorom Agencije za nadzor. Društvima koja posluju u Federaciji neće biti odobreno da zaključuju ugovore o reosiguranju sa društvima za reosiguranje koja nemaju odobrenje za rad izdato u BiH, bez prethodnog odobrenja Agencije za nadzor. Agencija za nadzor neće odbiti odobrenje za rad društvima za reosiguranje koja ispunjavaju međunarodno prihvatljive standarde za solidno obavljanje poslova reosiguranja. Ograničenje iz ovog stava se neće primjenjivati na društva za reosiguranje sa odobrenjem za rad izdatim u BiH. Međunarodno prihvatljive standarde za davanje odobrenja za rad društvima za reosiguranje koja nisu registrirana u BiH, donijet će Agencija za nadzor, uz saglasnost Agencije za osiguranje u BiH i objavit će u "Službenim novinama Federacije BiH". Društvo sa odobrenjem izdatim u Federaciji ili RS može pružati reosiguravajuće pokriće na cijeloj teritoriji BiH. Odredbe ovog Zakona također se primjenjuju na društva za reosiguranje, osim ukoliko su društva za reosiguranje izuzeta odredbama ovog Zakona ili ukoliko ova pravila nisu u skladu sa poslovima reosiguranja. Na društvo za reosiguranje posebno se odnose sljedeće odredbe:

- odredbe o davanju odobrenja za rad određenim vrstama osiguranja ne odnose se na društva za reosiguranje;
- društva za reosiguranje imat će najveću marginu solventnosti zahtijevanu za društva;
- društva za reosiguranje mogu stvoriti tehničke rezerve u saradnji sa neposrednim osiguravačem u namjeri da se izbjegne dvostruko stvaranje tehničkih rezervi;
- ne primjenjuju se odredbe čiji je osnovni cilj zaštita potrošača.

Član 4.

Mjerodavno pravo za ugovore o osiguranju

Mjerodavno pravo koje se primjenjuje na ugovore o osiguranju koji pokrivaju rizike koji se nalaze u Federaciji određuje se u skladu sa sljedećim odredbama:

- a) kada je prebivalište ili sjedište osiguranika u Federaciji, mjerodavno pravo za ugovore o osiguranju je pravo Federacije. Izuzetno, kada ovaj Zakon to dopušta, strane će moći izabrati pravo RS i druge zemlje;
- b) kada osiguranik nema prebivalište ili sjedište u Federaciji, strane u ugovoru o osiguranju mogu izabrati da se primjenjuje pravo Federacije, pravo RS ili pravo zemlje u kojoj osiguranik ima prebivalište ili sjedište;
- c) kada se osiguranik bavi komercijalnom ili industrijskom djelatnošću ili samostalno obavlja profesionalnu djelatnost i kada ugovor pokriva dva ili više rizika koji se odnose na te djelatnosti i koji se nalaze u Federaciji i RS i drugim zemljama, sloboda izbora prava mjerodavnog za ugovor proširuje se i na prava tih zemalja ili RS, zavisno od toga gdje osiguranik ima prebivalište ili sjedište;
- d) bez obzira na tač. a), b) i c) stava 1. ovog člana kada je rizik koji je obuhvaćen ugovorom ograničen na događaje koji se dešavaju u RS, strane uvijek mogu odabrati pravo RS;

- e) činjenica da su u slučajevima opisanim u tač. a) ili c) stava 1. ovog člana strane odabrale pravo koje nije pravo Federacije, ne isključuje primjenu obaveznih pravnih propisa države ili entiteta kada su svi ostali činioci relevantni za situaciju u vrijeme izbora mjerodavnog prava povezani sa njima;
- f) izbor koji se spominje u prethodnim tačkama stava 1. ovog člana mora biti izražen ili prikazan sa sigurnošću u uvjetima ugovora ili okolnostima slučaja. Ukoliko to nije slučaj ili ako se ne izvrši nikakav izbor, na ugovor se primjenjuje pravo entiteta ili države sa kojim je taj ugovor najbliže povezan, u skladu sa ovim članom. Izuzetno, na poseban dio ugovora koji je bliže povezan sa nekom drugom zemljom ili entitetom kako je predviđeno u relevantnim tačkama stava 1. ovog člana, može se izuzetno primijeniti pravo te zemlje ili entiteta. Postoji oboriva pretpostavka da je ugovor najbliže povezan sa zemljom ili entitetom u kojem se nalazi rizik. Nijedna odredba ovog člana ne ograničava primjenu obaveznih odredbi prava Federacije, bez obzira na pravo koje se primjenjuje na ugovor. Prije zaključenja ugovora o osiguranju društvo će obavijestiti osiguranika o mjerodavnom pravu koje je važeće za ugovor kada strane nemaju slobodan izbor, ili o činjenici da strane imaju slobodu izbora mjerodavnog prava, te o pravu čiju primjenu osiguravač predlaže. U slučaju zaključenja ugovora o osiguranju za obavezno osiguranje koje je predviđeno pravom Federacije, taj ugovor podliježe pravu Federacije. U slučaju kad je obavezno osiguranje propisano samo pravom Federacije, ako se pojavi nesaglasnost između prava RS u kojoj se nalazi rizik i prava Federacije, primjenjivat će se pravo Federacije. Ako ugovor o obaveznom osiguranju propisan pravom Federacije pokriva rizike u BiH pravila obaveznog prava Federacije isključivo se primjenjuju.

1.2. NADZOR PRIVATNOG OSIGURANJA AGENCIJA ZA NADZOR

Član 5.

Obrazovanje, status i sjedište Agencije za nadzor

Ovim Zakonom Ured za nadzor društava za osiguranje u Federaciji BiH prerasta u Agenciju za nadzor osiguranja Federacije BiH. Agencija za nadzor je samostalna i nezavisna neprofitna institucija Federacije koja za svoj rad odgovara Vladi Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vlada Federacije). Agencija za nadzor ima svojstvo pravnog lica. Sjedište Agencije za nadzor je u Sarajevu. Agencija za nadzor ima pečat. Pečat Agencije za nadzor sadrži naziv Agencija za nadzor i grb Federacije.

Član 6.

Ciljevi i funkcije Agencije za nadzor

Agencija za nadzor ima regulatornu i nadzornu funkciju u cilju zaštite osiguranika i osiguravača na dobrobit industrije osiguranja. U izvršavanju svojih funkcija Agencija za nadzor djeluje na način koji je najpogodniji za ispunjenje regulatornih ciljeva Agencije za nadzor. Regulatorni ciljevi su naročito:

- nadzor nad primjenom zakona i podzakonskih akata iz oblasti osiguranja i drugih propisa;
- regulacija rada društava i posrednika u osiguranju;
- stvaranje povjerenja na tržištu u poslove osiguranja;
- sprečavanje finansijskog kriminala, bilo zabranom obavljanja poslova osiguranja koji su u suprotnosti sa ovim Zakonom, ili poslova u onom dijelu u kojem bi društva u Federaciji mogla biti iskorištena u svrhe koje su povezane sa finansijskim kriminalom;
- edukacija o koristima i rizicima koji su povezani sa različitim vrstama neživotnog i životnog osiguranja i ostalim ulaganjima u Federaciji, kao i pružanje odgovarajućih informacija i savjeta;
- savjetovanje i zaštita potrošača u skladu sa prirodom uključenih rizika i stepenom iskustva i stručnošću potrošača.

Član 7.

Upravljanje Agencijom za nadzor

Organizacija, upravljanje i rukovođenje Agencijom za nadzor uređuje se ovim Zakonom, statutom i drugim općim aktima. Upravna tijela Agencije za nadzor su stručni savjet i direktor. Stručni savjet čini predsjednik i četiri člana koje imenuje i razrješava Vlada Federacije, na prijedlog federalnog ministra finansija (u daljnjem tekstu: ministar finansija). Članovi stručnog savjeta imenuju se na rok od pet godina. Mandat članovima može biti obnavljan. Predsjednik i članovi stručnog savjeta moraju biti državljani BiH sa univerzitetskim obrazovanjem, dobrim ugledom i stručnim iskustvom u osiguranju, finansijskom sektoru ili u privredi, koji nisu osuđivani za krivična djela koja se odnose na finansijski kriminal ili kršenje javnih ili profesionalnih dužnosti. Za vrijeme njihovog mandata ni jedan član se ne može baviti pružanjem usluga, niti obavljati poslove na osnovu bilo kakvog drugog naloga za društvo ili posredovanje koje radi u Federaciji, ne može biti aktivni član ni jedne političke stranke. Sva lica koja pripadaju rukovodećim tijelima političkih stranaka ili preduzimaju javne aktivnosti u ime političkih stranaka smatrat će se aktivnim članovima političkih stranaka u smislu ovog člana. Predsjednik i članovi stručnog savjeta ne mogu imati u vlasništvu niti posjedovati, niti mogu imati direktno ili putem trećeg lica 5% ili više dionica u bilo kojem društvu, niti raditi za društvo ili imati položaj u upravi, odboru za reviziju ili nadzornom odboru bilo kojeg društva koje podliježe nadzoru Agencije za nadzor. Odluka o imenovanju u stručni savjet objavljuje se u "Službenim novinama Federacije BiH". Predsjednik i članovi stručnog savjeta mogu biti razriješeni i prije isteka mandata samo iz sljedećih razloga:

- na vlastiti zahtjev;
- ukoliko su bili ili budu osuđeni na zatvorsku kaznu za finansijski kriminal ili povredu javne ili profesionalne dužnosti;
- ukoliko su trajno nesposobni za obavljanje ovih dužnosti i ukoliko su neopravdano odsutni sa tri ili više sastanaka stručnog savjeta godišnje;
- ukoliko ne poštuju tajnost podataka;
- ukoliko obavljaju aktivnosti zabranjene stavom 5. ovog člana.

Član 8.

Opća ovlaštenja Agencije za nadzor

Agencija za nadzor izdaje odobrenje za rad društvu za obavljanje poslova jedne ili više vrsta osiguranja. Agencija za nadzor može privremeno ili trajno povući-oduzeti izdato odobrenje za sve ili neke vrste osiguranja kojima se bavi to društvo.

Da bi se osigurao valjan rad društva u skladu sa regulatornim ciljevima, Agencija za nadzor ima sljedeća ovlaštenja da:

- vrši provjere poslovnih knjiga i dokumenata društva, sa ili bez obavještanja društva;
- angažira ovlaštena stručna lica da izvrše pregled knjiga i dokumenata društva;
- zahtijeva od društva da u okviru određenog vremenskog roka, koji neće biti kraći od 10 dana niti duži od 90 dana, ispravi bilo koji akt ili postupanje koji su u suprotnosti sa odredbama ovog Zakona;
- naređuje društvu da obustavi provođenje bilo kojih radnji ili postupaka koji su u suprotnosti sa odredbama ovog Zakona;
- u okviru ovog Zakona i u korist osiguranika izdaje naređenja u pogledu ulaganja, održavanja i raspolaganja sredstvima osiguranja;
- se obraća sudu radi preduzimanja daljnjih radnji i mjera u vezi sa nekim društvom, u slučajevima kada Agencija za nadzor nema ovlaštenja da provodi svoje funkcije u skladu sa ovim Zakonom;
- donosi provedbene propise, druge opće akte (pravilnike, uputstva, naredbe i odluke) i pojedinačne akte (rješenja i zaključke);
- organizira ili odobrava obuke;
- na bilo koji drugi način daje smjernice potrebne za primjenu ovog Zakona i za ostala pitanja od značaja za tržište osiguranja;
- nalaže mjere koje se odnose na vođenje poslova osiguranja društva ukoliko smatra da su one neophodne kako bi se osiguralo da društvo vodi poslove u skladu sa regulatornim ciljevima.

Prije izdavanja bilo kakve odluke ili naloga Agencija za nadzor dat će društvu pravo na prethodno izjašnjenje. Odluke ili nalozi Agencije za nadzor bit će date u pisanoj formi. Ukoliko društvo ne postupi po nalogu Agencije za nadzor, Agencija za nadzor donosi rješenje koje je konačno. Protiv rješenja iz stava 4. ovog člana društvo ima pravo pokrenuti upravni spor tužbom kod nadležnog suda. Pored ovlaštenja posebno predviđenih ovim Zakonom, Agencija za nadzor ima ovlaštenja da zahtijeva od društva preduzimanje svih mjera koje Agencija za nadzor smatra odgovarajućim za ispunjenje regulatornih ciljeva.

Član 9.

Rad Agencije za nadzor

Prostorije Agencije za nadzor osigurati će i finansirati Federalno ministarstvo finansija. Rad Agencije za nadzor i njenih upravnih tijela bit će reguliran statutom koji donosi Stručni savjet, uz saglasnost Vlade Federacije, a koji se objavljuje u "Službenim

novinama Federacije BiH". Direktora Agencije za nadzor imenuje i razrješava Vlada Federacije na prijedlog ministra finansija. Direktor se imenuje na rok od četiri godine. Direktor vodi poslovanje Agencije za nadzor i organizira njene aktivnosti. Direktor zastupa i predstavlja Agenciju za nadzor, odgovoran je za zakonit rad i poslovanje Agencije za nadzor, te obavlja i druge poslove koji su mu ovim Zakonom, statutom ili drugim aktom stavljeni u nadležnost. Direktor neće biti zakonski odgovoran prema trećim stranama za bilo koje djelo ili propust učinjen u dobroj namjeri u provođenju funkcija Agencije za nadzor. Bez obzira na prethodno, direktor će odgovarati Agenciji za nadzor za štetu nastalu činjenjem ili propuštanjem činjenja, u skladu sa odredbama Zakona o obligacionim odnosima ("Službeni list RBiH", br. 2/92, 13/93 i 13/94 i "Službene novine Fedearcije BiH", broj 29/03).

Član 10.

Ovlaštenja stručnog savjeta

Stručni savjet ima ovlaštenje da:

- donosi statut Agencije za nadzor, uz saglasnost Vlade Federacije;
- donosi podzakonske akte i provedbene propise u skladu sa ovlaštenjima Agencije za nadzor utvrđenim ovim Zakonom i statutom Agencije za nadzor i objavljuje ih u "Službenim novinama Federacije BiH";
- odobrava godišnji plan i program Agencije za nadzor i izvještaje koje Agencija za nadzor podnosi Vladi Federacije;
- odobrava plan prihoda i rashoda Agencije za nadzor i donosi odluku o doprinosima društava i drugim naknada ma posrednika u korist Agencije za nadzor;
- odlučuje o svim drugim pitanjima reguliranim statutom Agencije za nadzor i ovim Zakonom.

Član 11.

Nadzor ulaganja

Agencija za nadzor ima ovlaštenje da izdaje sljedeće naredbe društvima u vezi sa ulaganjima sredstava osiguranja koja se odnose na djelatnosti dugoročnog životnog osiguranja:

- da u toku određenog vremenskog perioda ne ulaže sredstva osiguranja određene vrste, na način reguliran u čl. 57. i 82. ovog Zakona, ukoliko je neophodno da se interesi ugovarača osiguranja odmah zaštite od neposredne štete;
- da likvidira, u određenom vremenskom roku, cjeloku ili određene stavke određene vrste ulaganja sredstava koje su regulirane čl. 57. i 82. ovog Zakona ili opisom koji daje društvo, ako je neophodno da se interesi osiguranika smjesta zaštite od neposrednog nastupanja štete.

Agencija za nadzor također ima ovlaštenje da spriječi raspolaganje, opterećivanje ili određene načine korištenja imovine društva. Takvo naređenje može trajati najviše šest mjeseci, ali se može obnoviti onoliko puta koliko god se bude smatralo potrebnim. Imovina koja podliježe naredbama iz ovog člana ne može biti stavljena pod hipoteku ili

podlijezati bilo kom drugom obliku opterećenja ili ograničenja. Svaka hipoteka ili opterećenje na toj imovini u slučaju nesolventnosti bit će nevažeći u odnosu na prava likvidatora ili povjerilaca u slučaju nesolventnosti. Prije provođenja ove odredbe Agencija za nadzor objavit će odluku u kojoj će biti određen način na koji će sredstva, koja su kod povjerioca biti registrirana kod nadležnog organa kako bi i treće strane imale saznanje o tome.

Član 12.

Sredstva koja drže staratelji u Federaciji

Da bi se zaštitila sredstva društva koje je u ekonomskim teškoćama, kako je određeno članom 68. ovog Zakona, Agencija za nadzor može odrediti da se imovina koja se nalazi u Federaciji u cjelosti ili dijelom povjeri staratelju, kako je propisano u stavu 2. ovog člana. Imovina koja je povjerena staratelju može se vratiti u posjed društva samo uz saglasnost Agencije za nadzor. Staratelj može biti banka obrazovana u Federaciji ili druga slična organizacija koju ovlasti Agencija za nadzor. Tokom cijelog vremena važenja naredbe iz stava 1. ovog člana društvo će imati pravo da proda, komercijalno iskoristava i ponovo ulaže vrijednost tih sredstava, ukoliko to staratelj odobri. Imovina koja podliježe naredbi iz stava 1. ovog člana ne može biti stavljena pod hipoteku ili podlijezati bilo kojem drugom obliku opterećenja ili ograničenja. Svaka hipoteka ili opterećenje koje je registrirano prema tim sredstvima u slučaju nesolventnosti bit će nevažeći u odnosu na prava likvidatora ili povjerioca. Odluku o evidentiranju i načinu javnog objavljivanja sredstava koja su stavljena pod starateljstvo donosi Agencija za nadzor. Agencija za nadzor ima obavezu da odluku iz ovog stava donese istovremeno sa naredbom za stavljanje pod starateljstvo.

Član 13.

Ovlaštenje Agencije za nadzor u pogledu tarifnih premijskih stopa

Agencija za nadzor može za određeni vremenski period ograničiti obim djelatnosti osiguranja koju neko društvo može obavljati, ako je to neophodno da bi se zaštitila finansijska sposobnost društva. Ograničenje se može odnositi na cjelokupnu djelatnost društva ili na bilo koji određeni dio. Agencija za nadzor također može po ukidanju tarifnog sistema naložiti povećanje odnosno smanjenje tarifne premijske stope određene vrste osiguranja, ukoliko se premije, prema mišljenju Agencije za nadzor, ne bi smatrale odgovarajućim.

Član 14.

Informiranje Agencije za nadzor, izvještaji

Agencija za nadzor može zahtijevati od društva, njegovog matičnog društva, njegovih povezanih društava ili bilo kojih drugih društava koja su povezana sa tim društvima da odmah ili u određeno vrijeme i na određenom mjestu pokažu određene dokumente i pruže

informacije. Agencija za nadzor može zahtijevati od društva da informacije iz stava 1. ovog člana dostavi zajedno sa mišljenjem/izvještajem ovlaštenog aktuara, revizora ili drugog lica odgovarajućih stručnih sposobnosti. Svako lice koje je direktor ili bivši direktor, kontrolor, ovlašteni aktuar ili revizor mora dati objašnjenja za dokumente iz stava 1. ovog člana, ili ako nisu dostavljeni, da lice od kojeg je zahtijevano da podnese taj dokument izjavi gdje se nalazi. Agencija za nadzor može, u cilju kontrole i analize pregledati finansijske izvještaje koji se na osnovu ovog Zakona ili propisa donesenog na osnovu ovog Zakona sastavljaju kvartalno ili jednom godišnje, zahtijevati da izvještaji budu predati u razumnom periodu prije zakonskog roka za predaju.

Član 15.

Kontrola uprave

Ako postoji osnovana sumnja da društvo ne može ispuniti zahtjeve za stabilnim i solidnim upravljanjem, ili postoji stvarni rizik da oni neće moći biti ispunjeni u budućnosti, Agencija za nadzor može postaviti stručno lice ili više lica da u ime Agencije za nadzor provedu istragu društva i zahtijevati podnošenje izvještaja o sljedećem:

- da li se ispunjavaju zahtjevi stabilnog i solidnog upravljanja;
- da li lice, za koje je društvo dalo obavijest da ga u skladu sa članom 61. ovog Zakona namjerava postaviti na značajan položaj u tom društvu, ispunjava zahtjeve stabilnog i solidnog upravljanja.

Svi službenici i zastupnici društva, uključujući pravnike, revizore i ovlaštene aktuare, moraju pružiti sve informacije, dokumente i pomoć koje od njih mogu zahtijevati postavljena stručna lica. Stručna lica iz stava 1. ovog člana imaju pravo da u toku istrage društva ulaze u sve poslovne prostorije društva. Stručna lica ne moraju davati obavještenje o istrazi ako s razlogom vjeruju da bi dokumenti mogli biti uništeni, skriveni ili izmijenjeni, ako bi se to obavještenje dalo. Agencija za nadzor izdaje listu stručnih lica koja će biti ovlaštena da provode istragu u skladu sa ovim članom. Stručna lica su pravnici, ovlaštene računovođe, revizori ili ovlašteni aktuari. Agencija za nadzor troškove istrage potraživat će od istraživanog društva.

Član 16.

Posebne istrage

Agencija za nadzor ima pravo da ulazi u poslovne prostorije društva, podružnice sa ili bez pomoći policije, uz primjenu sile kada je neophodna, i da oduzima ili kopira dokumente kada osnovano vjeruje:

- da se dokumenti skrivaju; ili
- da je počinjeno krivično djelo i da bi dokumenti mogli biti uništeni ili izmijenjeni kako bi se prikrilo krivično djelo.

Agencija za nadzor može narediti momentalnu aktuarsku kontrolu i tražiti izvještaj o istoj koji treba uraditi postavljeni ovlašteni aktuar o djelatnostima životnog osiguranja društva.

Član 17.

Ugovori reosiguranja

Agencija za nadzor vrši nadzor ugovora reosiguranja koje zaključuju društva. Nadzor će se proširiti i na kontrolu identiteta druge stranereosiguravača kao i uvjeta i odredbi pod kojima je reosiguranje zaključeno, kao i o omjeru cediranog rizika.

Član 18.

Profesionalna tajna

Lica koja rade ili koja su bilo kada radila za Agenciju za nadzor kao i revizori i stručnjaci koji djeluju u ime Agencije za nadzor bit će vezani profesionalnom tajnom. Nijedan povjerljivi podatak koji dobiju tokom izvršavanja svojih dužnosti ne može biti prenijet bilo kojem licu ili organu, osim u sumiranom ili skupnom obliku, takvom da identitet pojedinačnog društva ne može biti otkriven, ne prejudicirajući slučajeve obuhvaćene krivičnim zakonom. Kada se za društvo objavi da je pod stečajem ili da je u toku obavezna likvidacija, povjerljivi podaci koji se ne tiču trećih strana uključenih u pokušaje da se spasi to društvo mogu biti otkriveni u građanskom ili krivičnom postupku. Stav 1. ovog člana neće sprečavati Agenciju za nadzor da razmjenjuje podatke sa Agencijom za osiguranje u BiH i Agencijom za nadzor RS. Agencija za osiguranje u BiH i Agencija za nadzor RS sa kojima su podaci razmijenjeni će sve podatke dobijati pod uvjetima profesionalne tajne u skladu sa odredbama stava 1. ovog člana. Agencija za nadzor može, u saradnji sa Agencijom za osiguranje u BiH, zaključivati sporazume o saradnji koji predviđaju razmjenu podataka sa nadležnim organima u drugim zemljama, ako otkriveni podaci podliježu garancijama profesionalne tajnosti najmanje jednakim onima koje su predviđene u ovom članu.

Agencija za nadzor može koristiti povjerljive podatke koji su podneseni tokom izvršavanja svojih dužnosti samo:

- radi provjere jesu li ispunjeni uvjeti koji uređuju otpočinjanje poslova osiguranja i da bi se olakšao nadzor provođenja tih poslova, naročito u pogledu nadzora tehničkih rezervi, margina solventnosti, upravnih i računovodstvenih postupaka i mehanizama interne kontrole;
- da izrekne kazne;
- u upravnom postupku protiv rješenja Agencije za nadzor;
- pri tužbama u građansko-pravnim postupcima protiv rješenja Agencije za nadzor koja su donijeta prema ovom Zakonu. Stavovi 1. i 5. ovog člana neće sprečavati razmjenu podataka između Agencije za nadzor i:
 - organa vlasti nadležnih za nadzor nad kreditnim ustanovama i ostalim finansijskim organizacijama i organa vlasti nadležnih za nadzor nad finansijskim tržištem;
 - organa uključenih u likvidaciju i stečaj društava, kao i u slične postupke; i
 - lica nadležnih za izvršavanje zakonom predviđenih revizija računa društava i drugih finansijskih organizacija pri izvršavanju njihovih nadzornih funkcija, ili otkrivanje podataka organima koji upravljaju postupkom obavezne likvidacije ili garantnim fondovima, neophodnih za izvršavanje njihovih dužnosti.

Podaci koje ti organi vlasti ili ta lica prime podlijevat će uvjetima profesionalne tajne određene u stavu 1. ovog člana. Nadležna tijela Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine mogu, pod uvjetima određenim zakonom, odobriti za potrebe istrage otkrivanje određenih podataka koji su neophodni za potrebe istrage federalnim organima nadležnim za kreditna, finansijska, investicijska i osiguravajuća društava, kao i inspekcijским organima Federacije. Podaci dobijeni u skladu sa st. 2. i 6. ovog člana kao i podaci dobijeni posredstvom provjere na licu mjesta izvršene u ime Agencije za nadzor RS, ili provjere koju provodi nadzorni organ vlasti zemlje sjedišta društva koje ima podružnicu u Federaciji, neće biti otkriveni u slučajevima koji se spominju u ovom članu, osim uz izričitu saglasnost organa nadzorne vlasti koja je otkrila podatak ili organa nadzorne vlasti koja je izvršila provjeru na licu mjesta.

Član 19.

Registri i izvještaji

Agencija za nadzor vodi registre koji će biti odvojeni jedan od drugog i koji će biti otvoreni za javni uvid :

- ovlaštenih društava, naznačujući vrste osiguranja za koje su dobila odobrenje;
- ovlaštenih registriranih zastupnika u osiguranju;
- ovlaštenih registriranih brokera u osiguranju;
- ovlaštenih aktuara;
- ovlaštenih društava obrazovanih u RS koja imaju podružnice obrazovane u Federaciji;
- društava čije se sjedište nalazi izvan BiH, a koja su obrazovala podružnice u Federaciji.

Izvod iz registra ima karakter javne isprave. Agencija za nadzor licima koja lično pristupe u poslovne prostorije Agencije za nadzor i licima koja budu dostavljala upite poštom, telefonom, telefaksom ili elektronskom poštom, osigurat će pristup tim spiskovima. Agencija za nadzor izdavat će godišnje izvještaje o tržištu osiguranja u Federaciji i aktivnostima Agencije za nadzor. Izvještaj će, između ostalog, sadržavati i statističke podatke o bruto premijskom prihodu, posebno za svaku vrstu osiguranja, rezultate društava iz Federacije i izvan Federacije, kao i ostale ekonomske činioce koji su neophodni da bi se dobio jasan uvid u tržište. Izvještaj će također uključivati podatke o svim ostalim aktivnostima Agencije za nadzor kao što su seminari i davanje mišljenja. Godišnji izvještaj sadrži završni račun Agencije za nadzor za prethodnu finansijsku godinu.

Član 20.

Aktuari

Aktuarske poslove, u smislu ovog Zakona, obavljaju ovlašteni aktuari. Društvo koje je dobilo odobrenje za obavljanje poslova osiguranja mora imenovati ovlaštenog aktuara. Agencija za nadzor donosi pravilnik kojim propisuje uvjete za sticanje i povlačenje zvanja ovlaštenog aktuara, vrstu i sadržaj dokumenta kojim se ona potvrđuje. Svako izdavanje ili povlačenje aktuarskog odobrenja objavit će se u "Službenim novinama

Federacije BiH". Ovlašteni aktuar bit će nezavisan i samostalan u obavljanju svojih djelatnosti i za tačnost svojih nalaza, kao i prijedloga mjera odgovara Agenciji za nadzor.

Ovlašteni aktuar ne može izvršavati aktuarske poslove ako je:

- vlasnik ili ima vlasništvo više od 3% dionica u društvu;
- član organa uprave, nadzornog odbora ili odbora za reviziju društva i
- bračni drug ili srodnik do drugog stepena srodstva u pravoj i bočnoj liniji dioničara koji posjeduje ili ima vlasništvo nad više od 3% dionica u dioničkom društvu, članovima organa upravljanja, nadzora ili revizije društva. Ovlašteni aktuar naročito:
 - daje ocjenu završnog računa i godišnjeg izvještaja o poslovanju društva;
 - vrši opću ili posebnu kontrolu društva u skladu sa nalogima Agencije za nadzor;
 - daje procjenu o poslovnim aktima društva, njihovoj primjeni i načinu na koji su realizirani;
 - daje procjenu stanja sredstava, njihovom plasmanu i sigurnosti;
 - obavlja aktuarske poslove u djelatnosti osiguranja života;
 - obavlja i druge nadzorne, savjetodavne i kontrolne poslove po zahtjevima društva ili po nalogu izdatom od Agencije za nadzor i
 - potpisivanjem ovjера službene dokumente društva koji se odnose na matematičke rezerve i potvrđuju da su u skladu sa zakonom.

Član 21.

Prihod Agencije za nadzor

Višak prihoda nad rashodima prenosi se u sredstva Agencije za nadzor za narednu godinu i ne podliježe oporezivanju.

Agencija za nadzor finansira se iz sljedećih izvora:

- od naknada za odobrenje za obrazovanje koje plaćaju društva i posrednici u osiguranju koji posluju u Federaciji;
- od naknada za nadzor nad poslovanjem koju godišnje plaćaju društva u skladu sa premijom prikupljenom u svakoj vrsti osiguranja u prethodnoj godini;
- od troškova vođenja postupka;
- od publikacija, donacija i svih ostalih zakonskih izvora.

Član 22.

Saradnja Agencije za nadzor sa Agencijom za nadzor RS i Agencijom za osiguranje u BiH

Agencija za nadzor sa Agencijom za nadzor RS razmjenjuje sve dokumente i informacije koji su korisni za provođenje nadzora nad društvima koja posluju i u Federaciji i RS. Naročito usko saraduje sa Agencijom za nadzor RS u svrhu provođenja mjera propisanih članom 28., čl. od 46. do 49., čl. 55., 56., 59., 60. stav 2. i članom 64. ovog Zakona. Kada su društvo i kreditna ustanova ili investicijsko društvo ili oboje neposredno ili posredno povezani ili imaju društvo sa zajedničkim učešćem, Agencija za nadzor i nadležni organi za nadzor tih društava će usko saradivati. Ne isključujući njihove pojedinačne nadležnosti ti organi će jedni drugima pružiti sve informacije koje će im olakšati zadatak, a naročito u

okviru ovog Zakona. Na zahtjev Agencije za nadzor RS, Agencija za nadzor može zabraniti slobodno raspolaganje sredstvima koja se nalaze u Federaciji koja pripadaju društvu čije je sjedište u RS, zbog kršenja odredbi koje se odnose na uspostavljanje i ulaganje tehničkih rezervi i uspostavljanje margine solventnosti. Zahtjev mora odrediti pojedinosti za koje će se preduzeti mjere zabrane. U slučajevima povlačenja ili oduzimanja odobrenja za rad društva iz Federacije, Agencija za nadzor obavijestit će Agenciju za nadzor RS, koja će spriječiti to društvo da nastavi zaključivati nove ugovore o osiguranju unutar njene teritorije. Agencija za nadzor, uz pomoć Agencije za nadzor RS, preduzet će odgovarajuće mjere kako bi zaštitila interese osiguranika, a naročito će u skladu sa odredbama člana 59. ovog Zakona ograničiti slobodno raspolaganje sredstvima društva. Kada društvo posluje u RS Agencija za nadzor obavijestit će Agenciju za nadzor RS o preduzetim mjerama tako da na njen zahtjev i Agencija za nadzor RS može preduzeti neophodne mjere. U slučaju da Agencija za nadzor povuče ili oduzme odobrenje za rad u Federaciji od društva koje nema sjedište u RS, ali pruža usluge osiguranja u RS, o tome će odmah obavijestiti Agenciju za nadzor RS kako bi mogla preduzeti odgovarajuće mjere. Agencija za nadzor saraduje sa Agencijom za nadzor RS u primjeni mjera predviđenih u čl. od 38. do 50. ovog Zakona. Odluke Agencije za nadzor objavljene u "Službenim novinama Federacije BiH" navodit će svaku pojedinost neophodnu za provođenje odredbi ovog člana u skladu sa protokolom o saradnji sa Agencijom za nadzor RS. Svaka informacija koju bilo koja agencija za nadzor osiguranja dostavi drugoj treba, također, biti dostavljena i Agenciji za osiguranje u BiH. Agencija za nadzor saradivat će sa Agencijom za osiguranje u BiH kako bi se podsticala razmjena neophodnih podataka. Podaci dobijeni u skladu sa ovim Zakonom, a naročito svaka razmjena podataka između nadležnih organa koja je predviđena ovim Zakonom, podlijegat će obavezi profesionalne tajne određenoj u članu 18. ovog Zakona.

1.3. PODACI ZA OSIGURANIK A

Član 23.

Opće odredbe

Podaci koji se trebaju podnijeti osiguraniku prije zaključenja ugovora ili tokom trajanja ugovora moraju biti podneseni jasno i tačno u pisanom obliku, na jednom ili više službenih jezika BiH prema zahtjevu osiguranika. Podaci iz stava 1. ovog člana mogu biti i na drugom jeziku, ako osiguranik, u skladu sa ovim Zakonom i ugovorom o osiguranju, ima pravo izbora mjerodavnog prava. Ugovor o osiguranju ili bilo koji drugi dokument koji daje pokriće, zajedno sa ponudom za osiguranje, mora sadržavati adresu ili, gdje je odgovarajuće, adresu podružnice društva koja daje pokriće, kao i ime i adresu posebnog predstavnika društva koji djeluje posredstvom pružanja usluga osiguranja vrste 10. ("Odgovornost za motorna vozila " izuzev odgovornosti vozara).

Član 24.

Životno osiguranje

Prije zaključenja ugovora o osiguranju društvo će osiguraniku dostaviti sljedeće podatke:

- podatke o društvu:
 1. naziv društva i njegov pravni oblik;
 2. naziv entiteta u kojem se nalazi sjedište društva (gdje je registrirano) ili sjedište podružnice koja zaključuje ugovor;
 3. adresu društva ili podružnice koja zaključuje ugovor;
- podatke o obavezi osiguranja:
 1. definiciju svake naknade i svake opcije;
 2. rok trajanja ugovora;
 3. način raskida ugovora;
 4. način plaćanja premija i trajanje plaćanja;
 5. način obračuna i raspodjele učešća u dobiti društva ili u iznosima zabilježenim u matematičkim rezervama;
 6. naznaku otkupnih ili uplaćenih vrijednosti i obim u kojem se garantuju;
 7. podatke o premijama za svaku naknadu i za glavne naknade i za dodatne naknade, gdje je odgovarajuće;
 8. ako su naknade ugovora osiguranja povezane sa investicijskim jedinicama daju se podaci o prirodi jedinica za koje su naknade povezane;
 9. podaci prirode sredstava za ugovore osiguranja vezanih za investicijske jedinice; 10. načine korištenja prava na odustajanje od ugovora;
 10. opće podatke o porezima važećim za tu vrstu ugovora o osiguranju;
 11. način obrade zahtjeva za naknadu iz ugovora koje podnose osiguranici ili lica koja prema ugovoru imaju pravo na odštetu uključujući, gdje je odgovarajuće, i postojanje u društvu organa za obradu zahtjeva, ne prejudicirajući pravo pokretanja zakonskih postupaka i
 12. mjerodavno pravo kada strane nemaju slobodu izbora ili pravo koje osiguravač predlaže da bude odabrano u slučaju kad strane imaju slobodu izbora. Pored općih i posebnih uvjeta koji uređuju ugovor o osiguranju, osiguranik mora tokom trajanja ugovora dobiti sljedeće podatke u vezi sa društvom i to:
 - svaku promjenu imena društva, njegovog pravnog oblika ili adrese direkcije i, gdje je odgovarajuće, adrese zastupništva ili podružnice koji su zaključili ugovor;
 - sve podatke navedene u tač. od 1. do 12. stava 1. alineje 2. ovog člana, koji se odnose na naziv društva i njegov pravni oblik u slučaju izmjene uvjeta ugovora o osiguranju ili izmjena zakona primjenjivog na ugovor;
 - podatke o nivou učešća u dobiti društva ili prihodima od matematičkih rezervi koji se daju na godišnjoj osnovi.

Član 25.

Ombudsmen u osiguranju

Ovim Zakonom uvodi se institucija Ombudsmena u osiguranju koja omogućuje da se određeni sporovi mogu riješiti brzo i sa minimumom formalnosti od nezavisnih lica. Obrazovanje, rad i finansiranje institucije Ombudsmena bit će propisano Pravilnikom o Ombudsmenima koji donosi Agencija za nadzor. Institucijom Ombudsmena upravljat će Agencija za nadzor. Agencija za nadzor donijet će daljnja pravila i pravilnike koji će

bliže odrediti rad Ombudsmena kako bude potrebno, a naročito u vezi sa postupkom razrješenja sporova, raspodjele troškova, vrste i obima dopuštenih naknada.

II – DRUŠTVA - OPĆE ODREDBE

2.1. OVLAŠTENJA DRUŠTVA

Član 26.

Odobrenje za rad

Društvo mogu obrazovati domaća i strana, fizička i pravna lica. Rad društva u Federaciji podlijegeat će izdavanju odobrenja za rad koje izdaje Agencija za nadzor i koje je važeće na cijeloj teritoriji BiH. Odobrenje za rad izdaje se pod uvjetima predviđenim u članu 35. ovog Zakona, Odluci o dokumentima koji se prilažu uz zahtjev za izdavanje odobrenja za rad i Odluci o vrstama osiguranja. Odobrenje za rad daje pravo društvu da obavlja djelatnost osiguranja u Federaciji i RS prema pravu obrazovanja. Odobrenje za rad daje se prema vrsti osiguranja za sve ili neke od osiguranih slučajeva obuhvaćenih u toj vrsti kao i za grupu vrsta u skladu sa klasifikacijom navedenoj u Odluci o vrstama osiguranja. U pogledu djelatnosti navedenih u Odluci o vrstama osiguranja Agencija za nadzor može ograničiti odobrenje izdato za neku vrstu osiguranja na djelatnosti navedene u shemi poslovanja koju podnosilac prijave podnosi u skladu sa članom 35. ovog Zakona i Odlukom o dokumentima koji se prilažu uz zahtjev za izdavanje odobrenja za rad koje donosi Agencija za nadzor.

Član 27.

Naknade za odobrenje

Društvo koje podnese zahtjev u skladu sa članom 35. ovog Zakona za dobijanje odobrenja za rad dužno je platiti naknadu za odobrenje Agenciji za nadzor, u skladu sa Odlukom o naknadama Agencije za nadzor. Agencija za nadzor može svojom odlukom usklađivati visinu naknade za odobrenje jednom godišnje u skladu sa godišnjom stopom inflacije. Agencija za nadzor će u roku od 60 dana od dana uredno podnesenog zahtjeva i dokaza donijeti rješenje kojim odlučuje po zahtjevu, ili tražiti ispravku ili dopunu zahtjeva. Ukoliko podnosilac zahtjeva u ostavljenom roku ne dostavi ispravku ili dopunu zahtjeva, Agencija za nadzor će zahtjev odbiti. Rješenje Agencije za nadzor je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor tužbom kod nadležnog suda. Od trenutka dobijanja odobrenja za rad tokom njegovog roka važenja, društvo će plaćati godišnju naknadu za poslovanje koju će Agencija za nadzor određivati na osnovu premija prikupljenih u prethodnoj godini. Društva će naknadu za poslovanje plaćati u rokovima određenim odlukom Agencije za nadzor. Ako naknada za poslovanje koja je predviđena u stavu 3. ovog člana ne bude plaćena u predviđenom roku, Agencija za nadzor je ovlaštena da izriče kazne za kašnjenje koje će biti propisane posebnim pravilnikom Agencije za nadzor koji se objavljuje u "Službenim novinama Federacije BiH".

Član 28.

Odbijanje zahtjeva za odobrenje

Odobrenje za rad ne može biti izdato ako je poslovanje društva u suprotnosti sa odredbama ovog Zakona, javnim interesom i poslovnom etikom. Agencija za nadzor odbit će zahtjev za izdavanje odobrenja za rad ako identitet dioničara ili povezanih društava sa pravnim licima koja posjeduju kvalifikovani udio, kako je predviđeno čl. 2. i 62. ovog Zakona, kao i iznosi tih udjela, nisu bili prethodno iskazani. Odobrenje za rad neće biti izdato ako Agencija za nadzor, uzevši u obzir potrebu održavanja kriterija stabilnog i solidnog upravljanja društvom propisanih u članu 62. ovog Zakona, nije uvjerena u pogodnost dioničara ili partnera na koje se ovo odnosi. U pogledu pravnih lica sa kvalifikovanim udjelom u društvu koje time postaju njihovo povezano društvo, Agencija za nadzor može zahtijevati da bude obaviještena o njihovim sredstvima (finansijskim izvještajima), kako bi pratila njihov finansijski položaj.

U cilju boljeg nadzora identiteta fizičkih lica koja kontroliraju pravna lica, a koja imaju kvalifikovani udio u nekom društvu, Agencija za nadzor može:

- uvesti za ta pravna lica obavezu da posjeduju dionice na ime sa pravom glasa;
- zahtijevati da određeni procenti ukupnog iznosa dionica sa pravom glasa pripadaju jednom ili više fizičkih lica koje odobri Agencija za nadzor.

Tokom procjene pogodnosti lica iz stava 5. ovog člana Agencija za nadzor saraduje sa Agencijom za nadzor RS. Agencija za nadzor može odbiti izdavanje odobrenja za rad i ako između društva i drugih fizičkih ili pravnih lica postoje uske veze definirane članom 2. ovog Zakona, a Agencija za nadzor smatra da te veze ometaju djelotvorno provođenje njenih nadzornih funkcija. Agencija za nadzor odbit će izdavanje odobrenja za rad ako propisi treće zemlje koji se primenjuju na jedno ili više fizičkih ili pravnih lica sa kojima društvo ima usku povezanost, ili njihova primjena ometaju djelotvorno provođenje njenih nadzornih funkcija. Agencija za nadzor zahtijevat će od društva da dostavlja podatke koje ona zahtijeva kako bi mogla da pratiti da li su ispunjeni uvjeti koji se navode u ovom članu. U slučaju odbijanja zahtjeva za izdavanje odobrenja za rad, Agencija za nadzor dostavit će podnosiocima zahtjeva u pisanom obliku rješenje sa obrazloženjem odbijanja zahtjeva. Rješenje Agencije za nadzor o odbijanju zahtjeva za izdavanje dozvole za rad je konačno, a protiv njega podnosilac može pokrenuti upravni spor tužbom kod nadležnog suda.

Član 29.

Oduzimanje odobrenja

Agencija za nadzor oduzet će odobrenje za rad društvu u sljedećim slučajevima:

- u slučaju ozbiljnog kršenja odredbi čl. od 56. do 60. ovog Zakona o tehničkim rezervama i sredstvima ulaganja;
- ako je donesena pravomoćna presuda koja predstavlja smetnju za obavljanje poslova;
- ako je društvo prestalo da ispunjava uvjete za obavljanje djelatnosti osiguranja ili uvjeti pod kojima je dozvola za rad data više ne postoje ili su se izmijenili do tog obima da Agencija za nadzor ne bi izdala odobrenje u svjetlu novih okolnosti;

- ako u skladu sa propisanim rokom društvo nije u mogućnosti da preduzme mjere predviđene u planu obnove ili finansijskom planu iz člana 55. ovog Zakona;
- ako je društvo ozbiljno prekršilo odredbe u vezi sa izračunavanjem i vođenjem tehničkih rezervi i margine solventnosti, što za posljedicu ima ugrožavanje interesa osiguranika;
- ako društvo nije započelo poslovanje u roku od 12 mjeseci od dana izdavanja odobrenja za rad, ili je potpuno ili djelimično prekinulo poslovanje u roku od šest mjeseci tokom tekuće godine u cjelosti ili dijelom na rok duži od šest mjeseci;
- ako je društvo propustilo da ispuni obavezu prema Birou zelene karte u BiH ili Zaštitnom fondu;
- ako društvo ne primjenjuje tarife i uvjete za sve vrste osiguranja.

U slučaju oduzimanja odobrenja za rad društvo neće moći zaključivati nove ugovore o osiguranju. Nadzor od Agencije za nadzor se nastavlja do okončanja postupka likvidacije društva i donošenja konačne odluke Agencije za nadzor. Djelimično ili potpuno oduzimanje odobrenja za rad ili povlačenje odobrenja za rad nekog društva može biti provedeno odlukom Agencije za nadzor uz precizno obrazloženje i obavještanje društva na koje se odnosi. Ovo se odnosi i na slučajeve kada se povlačenje vrši zbog razloga predviđenih u propisima koji se odnose na dionička društva i DUO. Kada društvo pokriva rizike koji se nalaze u RS o svakoj odluci da se odobrenje oduzme ili povlači mora biti obavještena i Agencija za nadzor RS. Nakog potpunog i konačnog oduzimanja odobrenja za rad sve zahtjeve za naknadu, po osnovu obaveznog osiguranja motornih vozila, isplatit će Zaštitni fond, a sve rezerve društva bit će prenijete na Zaštitni fond u skladu sa članom 15. Zakona o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostale odredbe o obaveznom osiguranju od odgovornosti. Likvidator će preporučenim pismom obavijestiti ugovarače osiguranja da je oduzeto odobrenje društvu u roku od 30 dana od dana oduzimanja odobrenja. Po isteku daljnjih 30 dana od dana prijema pisma od ugovarača osiguranja, svi ugovori o osiguranju smatrat će se raskinutim *ipso jure*, pod pretpostavkom da unutar navedenog perioda nije odobren niti jedan zahtjev za preuzimanje portfelja osiguranja društva podnesen od drugog društva. Prijenosne premije će se nadoknaditi. Provizije određene zakonom, koje su eventualno plaćene, bit će vraćene ili će ih potraživati likvidator. Konačno oduzimanje odobrenja za rad društvu će također za posljedicu imati i *ipso jure* povlačenje odobrenja za obavljanje poslova osiguranja putem podružnica. Nakon oduzimanja odobrenja za rad bit će pokrenut postupak likvidacije društva. Nakon oduzimanja odobrenja za rad društvu Agencija za nadzor ima ovlaštenje da zapečati prostorije društva. Društvo može biti transformisano u dioničko društvo sa drugom poslovnom djelatnošću nakon što bude izvršen prijenos svih ugovora osiguranja sa svim pripadajućim pravima i obavezama propisanim u članu 64. ovog Zakona ili nakon što drugo društvo koje obavlja djelatnost u BiH bude preuzelo sve njegove obaveze, te nakon što odluka Agencije za nadzor bude objavljena u "Službenim novinama Federacije BiH". U tom slučaju odredbe stava 4. ovog člana se ne primjenjuju. Agencija za nadzor dostavit će društvu pisano rješenje sa razlozima oduzimanja odobrenja. Odluka Agencije za nadzor u pogledu potpunog ili djelimičnog oduzimanja odobrenja za rad je konačna. Društvo protiv odluke Agencije za nadzor može pokrenuti upravni spor tužbom kod nadležnog suda.

2.2. ODREDBE O VRSTAMA OSIGURANJA

Član 30.

Vrste osiguranja

Djelatnost osiguranja uključuje: a. neživotno osiguranje, b. životno osiguranje. Djelatnosti osiguranja iz stava 1. ovog člana su klasifikovane prema vrstama osiguranja i potklasifikovane prema vrstama rizika. Vrste osiguranja i vrste rizika predviđene u ovom stavu su navedene u članu 31. ovog Zakona. Društvo će posebno za niže navedene vrste: a. pomoć kod neživotnog osiguranja, b. sudskih troškova u neživotnom osiguranju, c. životno osiguranje povezano sa investicijama životnog osiguranja i d. osiguranje od odgovornosti za motorna vozila, osim odgovornosti za vozara, ispunjavati dodatne detaljne uvjete predviđene članom 66. ovog Zakona i odlukama i pravilnicima koji se donose na osnovu ovog Zakona, kao i Zakonom o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostale odredbe o obaveznom osiguranju od odgovornosti.

A) NEŽIVOTNO OSIGURANJE

Član 31.

Društva mogu obavljati sljedeće djelatnosti koje su raspoređene i klasifikovane prema vrstama osiguranja kako je dato dalje u tekstu.

i. Klasifikacija rizika prema vrstama osiguranja

1. *Osiguranje nezgoda* (uključujući radničke nezgode i profesionalna oboljenja)

Uključuje:

- 1.1. fiksne novčane naknade
- 1.2. naknade koje odgovaraju visini štete
- 1.3. kombinacije gornjih dviju
- 1.4. povrede putnika

2. *Zdravstveno osiguranje*

Uključuje:

- 2.1. fiksne novčane naknade
- 2.2. naknade koje odgovaraju visini štete
- 2.3. kombinacije gornjih dviju

3. *Osiguranje cestovnih vozila izuzev vozila na tračnicama*

Uključuje svu štetu ili gubitak na:

- 3.1. cestovnim motornim vozilima
- 3.2. cestovnim vozilima bez motornog pogona

4. *Osiguranje tračnih vozila*

Uključuje svu štetu ili gubitak na tračnim vozilima

5. *Osiguranje zračnih letjelica*

Uključuje svu štetu ili gubitak na zračnim letjelicama

6. *Osiguranje plovila* (pomorska, jezerska, riječna i kanalska plovila)

Uključuje svu štetu ili gubitak na:

6.1. riječnim i kanalskim plovilima

6.2. jezerskim plovilima

6.3. morskim plovilima

7. *Osiguranje robe u prijevozu* (uključujući trgovačku robu, prtljag i svu ostalu robu)

Uključuje svu štetu ili gubitak na: robi u prijevozu, prtljagu ili ostaloj robi, bez obzira na oblik prijevoza.

8. *Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila*

Uključuje svu štetu ili gubitak imovine, osim imovine uključene u vrste od 3. do 7., usljed:

8.1. požara

8.2. eksplozije

8.3. oluje

8.4. prirodnih sila osim oluje

8.5. nuklearne energije

8.6. slijeganja tla

9. *Osiguranje od ostalih šteta na imovini*

Uključuje svu štetu ili gubitak imovine osim imovine uključene u vrstu od 3. do 7., zbog tuče ili mraza kao i zbog bilo kog događaja kao što je krađa pod uvjetom da uzrok štete ne spada pod vrstu 8.

10. *Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila*

Uključuje svu civilnu odgovornost za nesreće koje proizilaze iz upotrebe motornih vozila na kopnu, kao i odgovornost vozara.

11. *Osiguranje od civilne odgovornosti za zračne letjelice*

Uključuje svu civilnu odgovornost koja proizilazi iz upotrebe letjelica, kao i odgovornost vozara.

12. *Osiguranje od civilne odgovornost za brodove* (morska, jezerska, riječna i kanalska plovila)

Uključuje svu civilnu odgovornost koja proizilazi iz upotrebe brodova, plovila ili čamaca na moru, jezerima, rijekama ili kanalima, kao i odgovornost vozara.

13. *Osiguranje od opće civilne odgovornosti*

Uključuje svu građansku odgovornost osim onih oblika koji spadaju pod vrste 10., 11. i 12.

14. *Osiguranje kredita*

Ova vrsta, u kojoj osiguravač za plaćanje premije pokriva osiguraniku gubitak, koji bi se mogao pretrpjeti kao rezultat neispunjenja obaveza jednog ili više dužnika prema osiguraniku, uključuje:

14.1. opću nesolventnost

14.2. izvozne kredite (odnosi se na osiguranje izvoznih kredita koji nisu načinjeni za račun ili uz pomoć države)

14.3. kredite koji se isplaćuju u ratama

14.4. hipoteke

14.5. poljoprivredne kredite

15. *Osiguranje jemstva*

Ova vrsta, u kojoj osiguravač za plaćanje premija garantira u ime osiguranika izvršavanje njegovih ugovornih obaveza, uključuje:

15.1. jemstvo (neposredno)

15.2. jemstvo (posredno)

16. *Osiguranje od različitih finansijskih gubitaka*

Uključuje:

16.1. rizike gubitka zaposlenja

16.2. nedovoljnost prihoda (opća)

16.3. loše vrijeme

16.4. gubitak naknada

16.5. trajne opće troškove

16.6. nepredviđene trgovačke troškove

16.7. gubitak tržišne vrijednosti

16.8. gubitak rente ili prihoda

16.9. posredne trgovinske gubitke osim onih koji su već gore spomenuti

16.10. ostale finansijske gubitke (netrgovinske)

16.11. ostale oblike finansijskih gubitaka

17. *Osiguranje troškova pravne zaštite*

Uključuje snošenje troškova sudskih postupaka i pružanja drugih usluga koje proizilaze iz ugovora o osiguranju.

18. *Osiguranje pomoći*

Pomoć licima koja zapadaju u teškoće tokom putovanja dok su van kuće ili dok su van mjesta stalnog boravka.

ii. Opis ovlaštenja koja se istovremeno dobijaju za više od jedne vrste osiguranja

Kada ovlaštenje istovremeno pokriva:

- a. vrste broj 1. i 2. daje se pod nazivom "osiguranje nezgoda i zdravstveno osiguranje";
- b. vrste broj 1. 4., 3. i 7. daje se pod nazivom "osiguranje motornih vozila";
- c. vrste broj 1. 4., 4., 6., 7. i 12. daje se pod nazivom "pomorsko i transportno osiguranje";
- d. vrste broj 1. 4., 5., 7. i 11. daje se pod nazivom "osiguranje zračnih letjelica";
- e. vrste broj 8. i 9. daje se pod nazivom "osiguranje od požara i drugih šteta na imovini";
- f. vrste broj 10., 11., 12. i 13. daje se pod nazivom "osiguranje od civilne odgovornosti";
- g. vrste broj 14. i 15. daje se pod nazivom "osiguranje kredita i jemstava";
- h. sve ostale vrste daje se pod nazivom "opće osiguranje od šteta".

iii. Prateći rizici

1. Društvo koje je dobilo dozvolu za jednu vrstu ili grupu vrsta neživotnog osiguranja može pokrivati rizike koji se nalaze u drugoj vrsti osiguranja od gubitka ili štete (prateći rizici) bez neophodnog odobrenja za tu granu koja sadrži te rizike, pod uvjetom da su ti rizici:
 - a) povezani sa glavnim rizikom,
 - b) povezani sa predmetom koji je pokriven od glavnog rizika,
 - c) pokriveni ugovorom koji osigurava glavni rizik.
2. Međutim, rizici uključeni u vrstama 14., 15. i 17. ne mogu se smatrati pratećim rizicima drugih vrsta.

3. Rizici uključeni u vrsti 17. (Osiguranje troškova pravne zaštite) mogu se smatrati pratećim rizicima vrste 18, ako su ispunjeni uvjeti koji su određeni u stavu 2. ovog člana i kada se glavni rizik odnosi samo na pomoć pruženu licima koja zapadaju u teškoće tokom putovanja dok su van kuće ili dok su van mjesta stalnog boravka.
4. Naročito za rad vrsta osiguranja kredita, garancija i osiguranja pravne zaštite uvijek je potrebno posebno odobrenje, osim u onim slučajevima koji se bave osiguranjem pravne zaštite za razliku koja proizilazi ili je u vezi sa upotrebom pomorskih plovila, a to osiguranje može se smatrati pratećim rizikom u vezi sa onim što je predviđeno u prethodnom odjeljku.

B) ŽIVOTNO OSIGURANJE

Klasifikacija prema vrstama

I. Sljedeće vrste osiguranja kada su na ugovornoj osnovi:

- a) životno osiguranje je vrsta osiguranja koja se sastoji posebno od osiguranja doživljenja određene starosne dobi, osiguranje samo za slučaj smrti, mješovito osiguranje doživljenja određene starosne dobi ili ranije smrti i životno osiguranje sa povratom premija;
- b) rente;
- c) dodatno osiguranje koje pružaju društva za životno osiguranje je posebno osiguranje od tjelesne povrede (uključujući nesposobnost za zapošljavanje), osiguranje za slučaj smrti usljed nezgode i osiguranje invaliditeta koji proizilazi iz nezgode ili od bolesti, gdje su ove razne vrste osiguranja preuzete dodatno uz životno osiguranje.

II. Osiguranje braka i osiguranje rođenja.

III. Životno osiguranje (I.a), rente (I.b), brak i rođenje (II.) koji su povezani sa investicijskim fondovima.

Odnosi se na poslove u kojima su:

- a) naknade uključene u polisu osiguranja neposredno povezane sa vrijednošću dionica (jedinica) nekog Zajedničkog fonda u Federaciji ili u RS ili sa vrijednošću sredstava koja su uključena u interni fond koji vodi to društvo, a koji je obično podijeljen na jedinice (dionice) ili,
- b) naknade sadržane u polisi osiguranja su neposredno povezane sa indeksom vrijednosnih papira ili određenom referentnom vrijednošću osim onih koje su spomenute u a).

IV. Zdravstveno osiguranje (nezgoda, bolest)

Zaključenje i provođenje ugovora o osiguranju koji daju posebne naknade u slučaju da lice postane hendikepirano kao posljedica pretrpljene povrede kao rezultat nezgode ili nezgode određene vrste ili bolesti ili nemoći s tim da su ti ugovori:

- a) iskazani da će trajati u periodu od ne manje od pet godina, ili do uobičajenog vremena penzionisanja dotičnog lica, ili bez vremenskog ograničenja, i
- b) iskazani tako da ih ne može raskinuti osiguravač, ili su iskazani tako da se mogu raskinuti samo pod određenim okolnostima spomenutim u ugovoru.

V. Tontine

VI. Poslovi povrata kapitala

Poslovi povrata kapitala su poslovi zasnovani na aktuarskim proračunima prema kojima se preuzimaju obaveze određenog trajanja i iznosa za jednokratno ili povremena plaćanja dogovorena unaprijed.

VII. Upravljanje grupnim penzionim fondom

- a) Upravljanje investicijama, a naročito imovinom koja predstavlja rezerve fondova koji vrše plaćanja za zdravstvene beneficije ili za beneficije za slučaj smrti, nesposobnosti, doživljenja, prekida ili smanjenja radne sposobnosti ljudi koji su zaključili sporazume sa njima, ili
- b) slučaj opisan u VII.1.(a) kada društvo garantira povrat kapitala ili određenu kamatnu stopu i druge beneficije (osigurani programi grupnih penzija).

VIII. Vrsta poslova sličnih socijalnom osiguranju

Uključuje poslove koji se sastoje od naknada u zavisnosti od trajanja ljudskog života a koji su određeni ili predviđeni u zakonodavstvu o socijalnom osiguranju, pod uvjetom da su ti poslovi zasnovani na privatnom ugovoru, da se provode ili se njima upravlja na njihov vlastiti rizik i da nisu u suprotnosti sa zakonskim odredbama.

Član 32.

Odvojena odobrenja za životno i neživotno osiguranje

Društvu koje ima sjedište u Federaciji izdaje se odobrenje za rad za obavljanje poslova ili neživotnog ili životnog osiguranja. Društvo može obavljati reosiguranje u vezi sa rizicima i životnog i neživotnog osiguranja. Društvo koje ima sjedište u Federaciji i koje u vrijeme stupanja na snagu ovog Zakona obavlja i neživotno i životno osiguranje istovremeno, može nastaviti takvo kombinovano poslovanje pod uvjetom da za svaku od ovih djelatnosti vodi odvojenu administraciju. Ako društvo koje obavlja neživotno osiguranje ima finansijske, komercijalne ili administrativne veze sa društvom koje obavlja životno osiguranje, Agencija za nadzor će, u saradnji sa Agencijom za nadzor RS, ako je potrebno, osigurati da rezultati ovih društava ne budu iskrivljeni sporazumima između njih ili bilo kojim dogovorom koji bi mogao uticati na raspodjelu rashoda i prihoda. U smislu ovog Zakona, odvojeno administriranje je razdvajnje djelatnosti neživotnog osiguranja od djelatnosti životnog osiguranja kako:

- a) interesi osiguranika životnog osiguranja i osiguranika neživotnog osiguranja ne bi bili oštećeni istovremenim vođenjem djelatnosti neživotnog i životnog osiguranja;
- b) djelatnosti životnog osiguranja ne bi bile opterećene stvaranjem minimalnih finansijskih garancija, naročito margine solventnosti koja je potrebna za poslovanje neživotnog osiguranja i obrnuto;
- c) bi mješovito društvo, ukoliko je pokrilo neophodne finansijske garancije kako je navedeno u odredbama ovog Zakona, nakon obavještanja Agencije za nadzor moglo koristiti određena sredstva margine solventnosti koja su još uvijek na raspolaganju i za djelatnosti neživotnog i za djelatnosti životnog osiguranja;
- d) bi Agencija za nadzor analizirala rezultate dviju djelatnosti i uvjerila se da se poštuju odredbe ovog stava.

Bilansi se moraju izrađivati na način da se prikažu izvori prihoda i rashoda za svaku od ove dvije djelatnosti posebno za neživotno osiguranje i posebno za životno osiguranje. Na taj način svi prihodi (naročito premije, plaćanja od reosiguravača, prihod od ulaganja)

i rashodi (naročito naknade po osiguranju, dodavanja tehničkim rezervama, premije reosiguranja, troškovi poslovanja u vezi sa poslovima osiguranja) bit će raspodijeljeni u skladu sa njihovim porijeklom. Stavke koje su zajedničke objema djelatnostima knjižit će se prema metodama raspodjele koje propiše Agencija za nadzor, a koji moraju biti u skladu sa računovodstvenim standardima. Na osnovu bilansa društvo mora pripremiti izjavu koja jasno određuje stavke koje formiraju svaku marginu solventnosti usklađenu sa odredbama koje se odnose na stvaranje margine solventnosti iz člana 53. ovog Zakona i pravilnika o elementima i kontroli margine solventnosti koji donosi Agencija za nadzor. Ako jedna od margina solventnosti nije dovoljna, mjere predviđene članom 55. ovog Zakona za obnovu društva koje je u finansijskim teškoćama, koje se odnose na stvaranje odgovarajuće margine solventnosti i garantnog kapitala u skladu sa ovim Zakonom, primjenjivat će se na djelatnost koja je manjkava. Izuzimanjem odredbi stava 4. tačka a) ovog člana, mjere predviđene u članu 55. stav 12. ovog Zakona, mogu uključivati prijenos sredstava iz jedne djelatnosti u drugu, što podliježe odobrenju Agencije za nadzor. Agencija za nadzor može odlukom objavljenom u "Službenim novinama Federacije BiH" odrediti pravila za razdvajanje elemenata aktive i pasive društva, kao i sve ostale neophodne pojedinosti za ostvarenje odvojenog administriranja.

Član 33.

Životno osiguranje - dodatne vrste

Društvo koje ima sjedište u Federaciji i koje je ovlašteno da obavlja životno osiguranje može dobiti i odobrenje za obavljanje osiguranja od nezgoda i bolesti koje je regulirano vrstama neživotnog osiguranja 1 i 2, pod uvjetom da održava minimalne iznose garantnog kapitala i da obračunava dvije margine solventnosti. Društvo koje obavlja neživotno osiguranje i koje ima sjedište u Federaciji, a ovlašteno je da posluje samo sa vrstama neživotnog osiguranja nezgoda i bolesti, može dobiti i ovlaštenje da posluje sa životnim osiguranjem pod uvjetima predviđenim u stavu 1. ovog člana.

Član 34.

Klasifikacija u odnosu na društva koja nisu iz BiH

Društvo koje ima sjedište izvan BiH može poslovati u Federaciji na sljedeći način:

- a) ako društvo na teritoriji njegovog sjedišta obavlja neživotno osiguranje zajedno sa životnim osiguranjem (mješovito ili složeno društvo) u Federaciji može biti obrazovano:
 - za poslovanje samo neživotnim osiguranjem ili samo životnim osiguranjem posredstvom podružnice u skladu sa odredbama čl. od 46. do 49. ovog Zakona,
 - za poslovanje životnim osiguranjem (i kada obavlja neživotno osiguranje u Federaciji) putem supsidijarnog društva u Federaciji;
- b) ako društvo iz stava 1. ovog člana u svom sjedištu obavlja samo poslove neživotnog osiguranja ili samo životnog osiguranja može se obrazovati i poslovati u Federaciji putem podružnice u skladu sa ovim Zakonom.

Na društvo iz stava 1. tačka a) će se primjenjivati odgovarajuće odredbe člana 33. ovog Zakona.

2.3. DRUŠTVA IZ FEDERACIJE

Član 35.

Opće odredbe

Odobrenje za rad društvu iz Federacije važit će nakon registriranja obrazovanja društva u registru. Propisom Vlade Federacije mogu se regulirati sva specifična pitanja u vezi sa registriranjem obrazovanja društva. Zahtjev za izdavanje odobrenja za rad podnosić će se Agenciji za nadzor zajedno sa svim dokumentima propisanim Odlukom o dokumentima koji se prilažu uz zahtjev za izdavanje odobrenja za rad. Agencija za nadzor izdaje odobrenje za rad pod uvjetom da su potpuno ispunjeni svi uvjeti predviđeni ovim Zakonom. Ako smatra neophodnim, Agencija za nadzor može provesti svoju vlastitu istragu u predmetu podnosioca zahtjeva, može saradivati sa drugim nadležnim upravnim organima i može zatražiti bilo koja neophodna obavještenja koja se tiču ličnih podataka i podataka o bankovnom računu podnosioca zahtjeva. U roku od 60 dana od dana podnošenja zahtjeva za odobrenje, podnesenog u skladu sa zakonski predviđenim uvjetima, odnosno po podnošenju svih dokumenata predviđenih ovim Zakonom, Agencija za nadzor odlučit će da prihvati ili da odbije zahtjev za izdavanje odobrenja za rad. Ako po isteku roka iz stava 4. ovog člana Agencija za nadzor ne odgovori na zahtjev, smatrat će se da je odgovor negativan, a podnosilac zahtjeva može pokrenuti upravni spor tužbom kod nadležnog suda. Agencija za nadzor društvu će izdati rješenje o odobrenju za rad ako su ispunjeni uvjeti predviđeni ovim članom i dostavljeni svi dokumenti predviđeni Odlukom o dokumentima koji se prilažu uz zahtjev za izdavanje odobrenja za rad.

Član 36.

Podnošenje dokumenata o reosiguranju

U roku od 90 dana od dana donošenja rješenja o odobrenju za rad društvo će Agenciji za nadzor podnijeti kopije ugovora o reosiguranju. Agencija i dalje ima pravo da zahtijeva bilo koje druge dokumente o reosiguranju koji su potrebni u svrhu nadzora društva.

2.4. OBRAZOVANJE PODRUŽNICA IZMEĐU DVA ENTITETA

Član 37.

Obrazovanje podružnica društva koje imaju sjedište u RS : Opće odredbe

Društvo koje ima sjedište u RS može obrazovati podružnicu u Federaciji, pod uvjetom da Agencija za nadzor RS proslijedi Agenciji za nadzor sljedeće dokumente na jednom ili više službenih jezika u BiH:

- a) plan poslovanja koji određuje vrste predviđenih poslova i strukturu podružnice;
- b) adresu podružnice u Federaciji od koje se mogu dobiti i kojoj se mogu predavati dokumenti, podrazumijevajući da će adresa biti ona na koju se šalju sva obavještenja ovlaštenom zastupniku;
- c) punomoć kojom se postavlja ovlaštenu zastupnik koji mora imati dovoljno ovlaštenja da u ime i za račun društva stvara obaveze za društvo u odnosima sa trećim licima, pred sudovima, državnim organima i organizacijama u Federaciji i Agenciji za nadzor. Ako je ovlaštenu zastupnik pravno lice ono mora ovlastiti fizičko lice koje će ga predstavljati;
- d) da ovlaštenu zastupnik koji mora biti nastanjen u Federaciji zastupa društvo na sudu i u odnosima društva sa organima vlasti i Agencijom za nadzor. Društvo može postaviti najviše jednog ovlaštenog zastupnika za teritoriju Federacije za sve vrste osiguranja. Ovlaštenu zastupnik mora potpisati sve polise izdate u Federaciji;
- e) potvrdu da je društvo učlanjeno u Zaštitni fond i Biro zelene karte u BiH, ako će obavljati poslove osiguranja vrste 10., osim odgovornosti za vozara;
- f) izjavu o odabranom načinu poslovanja u okviru vrste 17. u skladu sa članom 66. ovog Zakona ukoliko će se baviti tom vrstom osiguranja;
- g) potvrdu o solventnosti.

U slučaju izmjene bilo kojih podataka predviđenih u tač. a), b) i c) stava 1. ovog člana, Agenciji za nadzor bit će podnijeto pisano obavještenje najmanje 30 dana prije provođenja te izmjene kako bi Agencija za nadzor postupila kako je predviđeno u stavu 1. ovog člana

Član 38.

Pitanja oporezivanja

Svaki indirektni porez, takse, dažbine ili ostali troškovi koji proizilaze iz ugovora osiguranja zaključenih u Federaciji od društva koje ima sjedište u RS podliježe propisima važećim u Federaciji. Pokretna imovina koja se nalazi u zgradi koja je u Federaciji, sa izuzetkom robe u trgovačkom prometu, podlijegeat će istim indirektnim porezima, dažbinama i ostalim troškovima, čak i kada zgrada i njen sadržaj nisu pokriveni istom polisom. Svi podaci koji se odnose na naplatu indirektnih poreza za poslove osiguranja u Federaciji putem organizacione jedinice društva iz RS regulirat će se pravilima koja donosi Agencija za nadzor i koja se objavljuju u "Službenim novinama Federacije BiH".

Član 39.

Obrazovanje podružnice društva iz Federacije u RS: Opće odredbe

Društvo koje ima sjedište u Federaciji može obrazovati podružnice u RS, pod uvjetom da Agenciji za nadzor podnese zahtjev kojim će se izjasniti da namjerava otvoriti podružnicu u RS prilažući sljedeće dokumente:

- a) plan poslovanja koji, između ostalog, određuje vrste predviđenih poslova i strukturu podružnice;

- b) adresu podružnice u RS od koje se mogu dobiti i kojoj se mogu predavati dokumenti, podrazumijevajući da će ta adresa biti ona na koju se šalju sva obavještenja ovlaštenom zastupniku;
- c) punomoć kojom se postavlja ovlašten zastupnik koji mora imati dovoljno ovlaštenja da može zasnivati obaveze za društvo u odnosima sa trećim licima i da ga zastupa pred organima vlasti i sudovima u RS. Ako je ovlašten zastupnik pravno lice ono mora odrediti fizičko lice koje će ga predstavljati;
- d) društvo je obavezno i da podnese potvrdu da je učlanjeno u Zaštitni fond i Biro zelene karte u BiH ako će obavljati poslove osiguranja vrste 10., osim odgovornosti vozara i
- e) izjavu o odabranom načinu poslovanja u okviru vrste 17. u skladu sa članom 66. ovog Zakona ukoliko će se baviti tom vrstom osiguranja.

Član 40.

Obrazovanje društva iz Federacije u RS: Posebne odredbe

Nakon provjere plana poslovanja i pod uvjetom da su administrativna struktura i finansijsko stanje društva, kao i opće i stručne kvalifikacije i iskustvo direktora i ovlaštenih zastupnika odgovarajući, Agencija za nadzor će dokumente predviđene u članu 39. ovog Zakona zajedno sa potvrdom solventnosti određenom u članu 37. stav 1. tačka g) ovog Zakona u roku od 60 dana od dana podnošenja proslijediti Agenciji za nadzor RS na jednom od službenih jezika u BiH, obavještavajući o tome i društvo koje je podnijelo zahtjev. Ako Agencija za nadzor odbije da proslijedi podatke navedene u članu 37. stav 1. ovog Zakona Agenciji za nadzor RS, Agencija za nadzor će u roku od 60 dana po prijemu svih propisanih podataka donijeti obrazloženo rješenje i dostaviti ga društvu koje je podnijelo zahtjev. Protiv rješenja ili u slučaju bezuspješnog istekom roka od 60 dana društvo može pokrenuti upravni spor tužbom kod nadležnog suda. U slučaju izmjene bilo koje pojedinosti dostavljene prema stavu 1. tač. a), b) i c) člana 39. ovog Zakona, Agencija za nadzor poslat će pisano obavještenje najmanje 30 dana prije provođenja izmjene kako bi se procedura navedena u prethodnom stavu mogla primijeniti. Društvo iz Federacije koje obavlja poslove neživotnog osiguranja, a koje namjerava da posluje u RS sa vrstom 2, koja djelimično ili u potpunosti zamjenjuje statutarni sistem socijalnog osiguranja u entitetu, mora Agenciji za nadzor podnijeti tehničku osnovu za tarife i opće i posebne uvjete osiguranja prije nego što otpočne njihovu primjenu. Agencija za nadzor RS može zahtijevati da se sa sistemom osiguranja "zdravstveno osiguranje" posluje na tehničkoj osnovi sličnoj osnovi životnog osiguranja u slučajevima:

- kada se premije obračunavaju i plaćaju na osnovu tablica bolesti i ostalih statističkih podataka relevantnih za BiH u skladu sa matematičkim metodama koji se primjenjuju u osiguranju;
- kada je za porast starosne dobi određena rezerva;
- kada osiguravač može otkazati ugovor samo u određenom roku koji je određen zakonom RS;
- kada ugovor predviđa da se premije mogu uvećati ili plaćanja smanjiti, čak i za tekuće ugovore;

- kada ugovor predviđa da ugovarač osiguranja može zamijeniti svoj postojeći ugovor za novi ugovor koji nudi isto društvo ili ista podružnica, a uzimajući u obzir njegova ostvarena prava.

Naročito se u obzir mora uzimati rezerva za porast starosne dobi, a novi medicinski pregled može se zahtijevati samo za povećano pokriće. Za slučajeve iz stava 4. ovog člana Agencija za osiguranje u BiH, Agencija za nadzor i Agencija za nadzor RS objavit će zajedničke tablice bolesti i druge relevantne statističke podatke iz alineje 1. stav 4. ovog člana. Premije moraju biti dovoljne prema aktuarskim procjenama kako bi društva bila u mogućnosti da ispunjavaju sve svoje obaveze koje utiču na sve aspekte njihovog finansijskog stanja. Društva su obavezna obavještavati Agenciju za nadzor o tehničkim osnovama za obračun premija prije početka pružanja usluga. Ovaj stav će se primjenjivati i kada su postojeći ugovori izmijenjeni.

2.5. ZAJEDNIČKE ODREDBE ZA OBRAZOVANJE PODRUŽNICA IZMEĐU ENTITETA

Član 41.

Obavještavanje o dokumentima

U cilju zaštite javnog interesa i kontrole da li se poštuju zakonske odredbe o ugovorima o osiguranju Agencija za nadzor može, od društva koje ima sjedište u RS i koje se bavi osiguranjem u Federaciji putem podružnica, zahtijevati povremeno obavještavanje o općim i posebnim uvjetima ugovora o osiguranju kao i o dokumentima koje namjeravaju koristiti za svoje osiguranike. Agencija za nadzor će od društva zahtijevati da dostavi sve podatke neophodne za primjenu ovog Zakona na jednom od službenih jezika u BiH. Društvo koje je obrazovano u RS, a koje posluje u Federaciji putem podružnice, obavezno je da Agenciji za nadzor podnese svaki dokument koji je od njega zatražen, ukoliko su i društva koja imaju sjedište u Federaciji obavezna da to urade. Ako društvo odbije da podnese zatražene dokumente, Agencija za nadzor primijenit će odredbe čl. 42. i 43. ovog Zakona.

Član 42.

Nepoštivanje zakona

Ako društvo ne poštuje zakonske odredbe Agencija za nadzor donosi rješenje o otklanjanju nezakonitosti u poslovanju za to društvo i o tome u pisanoj formi obavještava upravu društva i Agenciju za nadzor RS. U slučaju da društvo ne postupi prema rješenju iz stava 1. ovog člana, Agencija za nadzor obavijestit će Agenciju za nadzor RS i zahtijevati da preduzme sve odgovarajuće mjere kako bi društvo postupilo po rješenju. Agencija za nadzor mora biti obaviještena o preduzetim mjerama. Ako i pored mjera koje preduzme Agencija za nadzor RS ili zato što su se te mjere pokazale neodgovarajućim ili nisu preduzete u RS, društvo nastavi da krši važeće zakonske propise u Federaciji, Agencija za nadzor može, nakon što obavijesti Agenciju za nadzor RS, preduzeti odgovarajuće mjere kako bi preduprijedila naredna kršenja i zaštitila interese osiguranika,

uključujući, ukoliko je to potrebno, onemogućavanje društva da nastavi zaključivati nove ugovore o osiguranju putem podružnice. Agencija za nadzor ima pravo primijeniti bilo koju odgovarajuću mjeru, a naročito da se obrati Agenciji za nadzor RS. Ako društvo koje postupa protivno odredbama ovog Zakona ima sjedište u RS, a u Federaciji ima podružnicu ili imovinu, Agencija za nadzor može izreći kaznu za prekršaj njegovoj organizacionoj jedinici, odrediti odgovarajuće mjere uključujući i ograničenje slobodnog raspolaganja imovinom tog društva u Federaciji. Svako rješenje o određivanju mjere ograničenja pružanja usluga ili o izricanju kazni u skladu sa odredbama ovog člana mora biti obrazloženo i dostavljeno tom društvu i Agenciji za nadzor RS. Na zahtjev Agencije za nadzor RS Agencija za nadzor pomoći će, u skladu sa odredbama ovog Zakona, da se izvrši traženo ograničenje slobodnog raspolaganja imovinom tog društva u Federaciji. Odredbe ovog člana ne isključuju primjenu drugih zakonskih propisa uključujući i kazne predviđene važećim zakonima o osiguranju u Federaciji.

Član 43.

Saradnja sa Agencijom za nadzor RS

Ako je potrebna istraga na licu mjesta u prostorijama sjedišta društva ili podružnice u Federaciji da bi se osigurala odgovarajuća primjena važećih propisa u Federaciji, Agencija za nadzor saradivati će sa Agencijom za nadzor RS kako bi se istraga provela. Ako Agencija za nadzor smatra da je neophodno, može i sama provesti provjeru u uredima podružnice pošto prethodno obavijesti Agenciju za nadzor RS.

Član 44.

Reklamiranje

Društvo koje ima sjedište u RS može reklamirati svoje usluge u Federaciji koje pruža prema pravu obrazovanja i u skladu sa propisima u Federaciji koji se odnose na oblik i sadržaj takvog reklamiranja i koji su usvojeni u općem javnom interesu.

Član 45.

Likvidiranje

U slučaju da se društvo likvidira obaveze koje proizilaze iz ugovora koji su zaključeni putem podružnice ispunit će se na isti način kao i one koje proizilaze iz drugih ugovora o osiguranju tog društva u skladu sa članom 70. ovog Zakona.

2.6. DRUŠTVA KOJA NISU IZ BIH

Član 46.

Opće odredbe

Društvo koje ima sjedište izvan BiH može obavljati djelatnosti osiguranja u Federaciji u obliku podružnice nakon što dobije odobrenje za rad Agencije za nadzor. Odobrenje koje izda Agencija za nadzor bit će objavljeno u "Službenom glasniku BiH" i "Službenim novinama Federacije BiH", a na osnovu njega bit će izvršena registracija podružnice kod nadležnog suda. Zahtjev za izdavanje odobrenja mora biti prihvaćen ili odbijen u roku od 60 dana od dana podnošenja dokumenata koji se zahtijevaju u ovom poglavlju. Propuštanje odgovora smatra se odbijanjem. Agencija za nadzor donijet će obrazloženo rješenje u slučaju odbijanja da izda odobrenje. Protiv ovakvog rješenja ili u slučaju bezuspješnog isteka roka od 60 dana moguće je pokrenuti upravni spor tužbom kod nadležnog suda. Odobrenje za rad iz ovog člana važeće je u cijeloj BiH i bit će dostavljeno Agenciji za osiguranje u BiH.

Član 47.

Uvjeti

Za dobijanje odobrenja za rad podružnice u Federaciji strano lice mora:

- a) biti obrazovano kao dioničko društvo, DUO ili u bilo kojem drugom obliku predviđenom za društvo u zemljama članicama EU, te da je u matičnoj zemlji ovlašteno da obavlja vrste osiguranja za koje traži odobrenje u Federaciji;
- b) postaviti ovlaštenog zastupnika u Federaciji. Ako je ovlaštenu zastupnik pravno lice mora imati sjedište u Federaciji i postaviti fizičko lice koje će ga predstavljati. To fizičko lice mora imati boravište u Federaciji i ispunjavati uvjete prema čl. 35. i 61. ovog Zakona u pogledu profesionalnih kvalifikacija lica koja upravljaju društvom;
- c) biti registrirano u zemlji koja dopušta društvima iz Federacije da se obrazuju u skladu sa principom reciprociteta;
- d) imati kapital koji nije manji od najniže granice kapitala određene u članu 50. ovog Zakona;
- e) posjedovati samo u Federaciji ili samo u RS imovinu u vrijednosti jednakoj najmanje jednoj polovini (1/2) minimalnog garantnog fonda i depozite u Federaciji od najmanje jedne četvrtine (1/4) tog minimalnog iznosa kao garanciju;
- f) preuzeti obavezu formalnom izjavom koju potpisuju njeni predstavnici:
 - da će za podružnicu osigurati marginu solventnosti,
 - da će u roku od 60 dana po dobijanju odobrenja obrazovati u mjestu podružnice i administrativnu i računovodstvenu službu koja odgovara poslu kojim se bavi u Federaciji,
 - da će uspostaviti i uložiti tehničke rezerve u pogledu poslovanja u Federaciji, u skladu sa odredbama o neophodnim tehničkim rezervama i sredstvima,
 - imenovati ovlaštenog aktuara.

Uz zahtjev za izdavanje odobrenja za rad moraju se priložiti sljedeći dokumenti na jednom od službenih jezika u BiH:

- a) ovjeren primjerak statuta koji je važeći u vrijeme podnošenja prijave kao i dokaz o registraciji izdat od nadležnog organa zemlje sjedišta tog društva;
- b) ovjerenu punomoć za postavljanje ovlaštenog zastupnika u Federaciji, uz izjavu da povlačenje postavljanja stupa na snagu tek pošto se dokument dostavi i Agenciji za nadzor;

- c) potvrdu nadzorne vlasti zemlje sjedišta društva, ne stariju od 90 dana do dana podnošenja zahtjeva, koja svjedoči da društvo posluje u svom sjedištu i da ima pravo da obavlja vrste osiguranja koje namjerava obavljati u Federaciji;
- d) dokument koji dokazuje depozit garancije predviđen u stavu 1. tačke e) ovog člana;
- e) spisak imena i adresa direktora i izvršnih direktora;
- f) plan poslovanja podružnice koji uključuje elemente predviđene prema članu 35. ovog Zakona;
- g) bilans stanja i bilans uspjeha za posljednje tri finansijske godine, ili za završene finansijske godine, ako podnosilac prijave posluje manje od tri finansijske godine.

Ako se traži odobrenje za proširenje djelatnosti podružnice na neku drugu vrstu ili vrste osiguranja, podnosilac prijave podnijet će dokumente u skladu sa ovim članom, izuzev onih koji su već podneseni, ukoliko oni obuhvataju novu vrstu ili vrste osiguranja. Margina solventnosti koju društva moraju imati mora biti sačinjena u skladu sa odredbama člana 53. ovog Zakona i Odlukom o dokumentima koji se prilažu zahtjevu za izdavanje odobrenja za rad i izračunata na osnovu premija ili matematičkih rezervi i odštetnih zahtjeva po osnovu osiguranja za poslove koje obavlja određena podružnica. Jedna trećina margine solventnosti čini garantni fond koji ne može biti manji od jedne polovine minimalne garancije zahtijevane prema članu 54. ovog Zakona. Sredstva koja pokrivaju marginu solventnosti, osim garancije položene i blokirane kako je predviđeno u stavu 1. tačka e) ovog člana, mogu biti također uložena i u zemljama članicama EU.

Član 48.

Ovlašteni zastupnik

Ovlašteni zastupnik sa boravištem u Federaciji zastupat će društvo na sudu i u odnosima društva sa državnim i javnim organima Federacije i Agencijom za nadzor. Društvo ne može postaviti više od jednog ovlaštenog zastupnika sa nadležnošću nad određenim dijelom teritorije ili za vođenje određene vrste osiguranja. Ovlašteni zastupnik potpisivat će sve polise osiguranja koje u Federaciji izda podružnica stranog društva. Agencija za nadzor može, po podnošenju pisanog zahtjeva ovlaštenog zastupnika, dati odobrenje da više lica koja borave u Federaciji mogu potpisivati polise, pod uvjetom da se za izdavanje ovlaštenja podnese primjerak propisano ovjerene punomoći. Ovlašteni zastupnik preuzima odgovornosti članova uprave društva. U slučaju otkazivanja ili opoziva punomoći ovlaštenom zastupniku društva, otkazivanje ili opoziv važi od dana na koji se pisano obavještenje o tome dostavi Agenciji za nadzor. Društvo mora izabrati drugog zastupnika u roku od 60 dana od dana upražnjenja, u suprotnom odobrenje za rad podružnice od Agencije za nadzor bit će povučeno.

Član 49.

Finansijski izvještaji i poslovne knjige, jurisdikcija

Strano društvo koje posluje u Federaciji mora:

- a) za djelatnosti koje obavlja u Federaciji voditi poslovne knjige u Federaciji na jednom od službenih jezika u BiH;

- b) pripremiti, objaviti i podnijeti Agenciji za nadzor finansijske izvještaje na jednom od službenih jezika u BiH.

Podružnice stranog društva iz stava 1. ovog člana podliježu jurisdikciji sudova Federacije i dužni su postupiti prema računovodstvenim propisima i pravilima u skladu sa propisima Federacije koji se odnose na dionička društva.

III - DRUŠTVA I DUOPOSEBNE ODREDBE

3.1. DIONIČKA DRUŠTVA I DUO U FEDERACIJI

Član 50.

Dionička društva

Postojeći propisi o dioničkim društvima primjenjuju se i na dionička društva iz ovog Zakona, osim ako nisu u suprotnosti sa ovim Zakonom.

Svako dioničko društvo mora istovremeno održavati:

- a) uplaćeni dionički kapital;
- b) marginu solventnosti;
- c) garantni fond.

Uplaćeni dionički kapital ne može biti manji od:

- a) 2.000.000,00 KM ako društvo posluje sa jednom ili više vrsta osiguranja od 10. do 15. u skladu sa članom 31. ovog Zakona;
- b) 2.000.000,00 KM ako društvo posluje sa jednom ili više vrsta osiguranja od 1. do 8., 16. i 18., u skladu sa članom 31. ovog Zakona;
- c) 1.000.000,00 KM ako društvo posluje sa jednom ili više vrsta osiguranja 9. i/ili 17. u skladu sa članom 31. ovog Zakona.
- d) 3.000.000,00 KM ako društvo posluje sa životnim osiguranjem;
- e) 3.000.000,00 KM ako društvo obavlja poslove reosiguranja.

Dionički kapital mora biti u potpunosti uplaćen u gotovini pri obrazovanju.

Član 51.

Posebne odredbe za DUO

DUO je društvo u kojem članovi zajednički garantuju da će finansirati i dati naknadu po dešavanju ugovorenog osiguranog slučaja na osnovu načela uzajamnosti i solidarnosti. DUO je društvo koje ima pravni subjektivitet sa ograničenom odgovornošću svojih članova za obaveze društva. Isključivi cilj DUO je obavljanje djelatnosti neposrednog osiguranja. Sve odredbe ovog Zakona primjenjuju se na DUO, sa izuzetkom posebnih odredbi za dionička društva iz člana 50. ovog Zakona. Sredstva neophodna za pokrivanje iznosa osiguranja koji će se platiti po dešavanju rizika bit će prikupljena doprinosom samo u obimu koji je neophodan za ispunjenje obaveza društva prema osiguranicima i za stvaranje rezervi. Članstvo u DUO bit će otvoreno za fizička lica koja imaju mjesto stalnog boravka u BiH.

DUO ne može obavljati djelatnosti reosiguranja, ali može zaključiti ugovore o reosiguranju za svoje vlastite potrebe. DUO mora ispunjavati sljedeće kriterije:

- a) ne smije imati manje od 250 članova, ako je društvo ovlašteno da pokriva samo jednu vrstu rizika;
- b) ne smije imati manje od 300 članova, ako je društvo ovlašteno da pokriva više od jedne vrste rizika;
- c) najmanje jedna polovina prihoda od doprinosa društva mora poticati od lica koja su članovi DUO;
- d) ne smije imati godišnji obrt veći od 2.000.000,00 KM.

DUO neće pokrivati poslove u vrstama osiguranja 10., 11., 12. i 13., osim ako ne predstavljaju sporedne rizike u skladu sa članom 31. ovog Zakona niti vrste osiguranja 14. ili 15.

Član 52.

Vrste DUO i organi uprave

DUO se obrazuje kao dioničko društvo po osnovu neograničenog ili ograničenog doprinosa. DUO sa neograničenim doprinosom može od svakog osiguranog člana zahtijevati plaćanje onih dodatnih iznosa, bez ograničenja, koji mogu biti neophodni za izmirenje rezerviranih šteta po osiguranje. Ako prihodi i rezerve DUO sa ograničenim doprinosom nisu dovoljni za izmirenje rezerviranih šteta iz određene finansijske godine, DUO sa ograničenim doprinosom može od svakog osiguranog člana zahtijevati plaćanje dodatnih iznosa koji ne mogu prelaziti sumu jednaku ili manju od ukupnog prethodnog doprinosa plaćenog za tu finansijsku godinu. Statut DUO mora sadržavati, između ostalog, uvjete koji predviđaju plaćanje povećanih doprinosa članova ili smanjenje iznosa plativih naknada i beneficija, ako bi se godišnji doprinosi pokazali kao nedovoljni za izmirenje rezerviranih šteta za tu finansijsku godinu. DUO mora posjedovati minimalni kapital (iznos osiguranja) koji je jednak kapitalu dioničkih društava iz člana 50. ovog Zakona i stepenovanom u skladu sa vrstama osiguranja sa kojima posluje. Svaki DUO imat će upravu od najmanje tri člana. Članove bira skupština članova. Najmanje 2/3 članova uprave moraju biti članovi DUO. Broj članova uprave koji su ujedno i članovi društva ne smije pasti ispod dva. Uprava će postavljati jednog ili više izvršnih službenika koji će upravljati poslovima društva i koji će posjedovati odgovarajuće iskustvo i sposobnosti. Od tih lica se neće zahtijevati da budu članovi DUO. Postavljanje takvog lica ili takvih lica podliježe odobrenju nadzorne vlasti u skladu sa odredbama člana 61. ovog Zakona.

3.2. MARGINA SOLVENTNOSTI I GARANTNI FOND

Član 53.

Obaveza uspostavljanja margine solventnosti

Društvo iz Federacije obavezno je odrediti odgovarajuću marginu solventnosti u pogledu svog cjelokupnog poslovanja koja odgovara imovini društva bez ikakve predvideve

obaveze, umanjenoj za sva nematerijalna sredstva. Elementi koji čine marginu solventnosti regulirani su pravilnikom o elementima i kontroli margine solventnosti koji donosi Agencija za nadzor.

Član 54.

Garantni fond

Društvo u Federaciji mora ustanoviti garantni fond koji će biti detaljnije reguliran podzakonskim aktom Agencije za nadzor. Garantni fond iznosi jednu trećinu margine solventnosti. U slučaju neživotnog osiguranja garantni fond ne smije biti manji od iznosa koji odgovara iznosu od:

- 2.000.000,00 KM u slučaju društava koja obavljaju jednu ili više vrsta osiguranja od 10. do 15.;
- 2.000.000,00 KM u slučaju društava koja obavljaju jednu ili više vrsta od osiguranja od 1. do 8., uključujući i vrste osiguranja 16. i 18.;
- 1.000.000,00 KM u slučaju društava koja obavljaju vrstu osiguranja 9. i/ili 17.;
- 3.000.000,00 KM u slučaju da društva obavljaju poslove reosiguranja. Kod društva koje obavlja vrstu "kreditno osiguranje", ako su godišnji iznosi premija i doprinosa kojim se terete klijenti, a koji se odnose na ovu vrstu osiguranja, za svaku od posljednje tri finansijske godine prelazili 5.000.000,00 KM ili iznos jednak 4% ukupnog iznosa premija ili doprinosa kojim društva terete klijente, garantni fond ne smije biti manji od 3.000.000,00 KM.

Kada se od društva koje obavlja vrstu "kreditno osiguranje" zahtijeva da poveća svoj garantni fond u smislu stava 3. ovog člana na 3.000.000,00 KM društvo će povećati garantni fond na sljedeći način:

- u roku od tri godine na 2.500.000,00 KM,
- u roku od pet godina na 2.700.000,00 KM,
- u roku od sedam godina na 3.000.000,00 KM.

Ako poslovanje koje društvo obavlja pokriva više vrsta ili rizika, uzimat će se u obzir samo ona vrsta ili rizik za koju je potreban najviši iznos garantnog fonda. Kod DUO minimalni iznosi garantnih fondova određeni ovim članom se umanjuju za jednu četvrtinu. U slučaju djelatnosti životnog osiguranja garantni fond ne smije biti manji od iznosa koji odgovara iznosu od 3.000.000,00 KM. Najmanje 50% garantnog fonda, kao i zbir najnižih limita garantnog fonda određenih ovim članom, mora se sastojati od sredstava navedenih u Pravilniku o elementima i kontroli margine solventnosti.

Član 55.

Kontrola margine solventnosti i garantnih fondova

Agencija za nadzor će, radi osiguranja da društva ispunjavaju obaveze u vezi sa marginom solventnosti i garantnim fondom, provoditi kontrolu njihovog finansijskog stanja najmanje jedanput godišnje. Za vrstu osiguranja 18., u skladu sa članom 31. ovog Zakona, provjera će obuhvatati i kvalifikacije osoblja, uključujući medicini nsko osoblje kao i kvalitet opreme kojom društvo raspolaže za potrebe ispunjenja svoje obaveze iz te

vrste osiguranja. Agencija za nadzor može zahtijevati bilo koji relevantni podatak ili provesti provjeru na licu mjesta u prostorijama društva. Tokom prve tri finansijske godine svako društvo je obavezno da svakih šest mjeseci Agenciji za nadzor podnosi kratke finansijske izvještaje u cilju kontrole njegovog finansijskog stanja u vezi sa planom poslovanja koji je podnesen pri izdavanju odobrenja za rad. Agencija za nadzor može propisati sadržaj kratkih finansijskih izvještaja. Po isteku 12 mjeseci od izdavanja odobrenja za rad društvo će imati obavezu da aktivu vodi kao ulaganja osiguranja, u skladu sa čl. 57. i 58. ovog Zakona. Za društvo iz Federacije koje već posluje blokiranje imovine koja se vodi ili koja je raspoređena za ulaganja uklanja se i transformiše stavljanjem te imovine u depozit osiguranja, prema odluci Agencije za nadzor koja se donosi na zahtjev društva uz priložene dokumente koji potvrđuju da društvo poštuje odredbe člana 56. ovog Zakona i Pravilnika o tehničkim rezervama koji donosi Agencija za nadzor. Kada je margina solventnosti društva niža od iznosa predviđenog u čl. od 53. do 55., društvo je obavezno da Agenciji za nadzor podnese plan za finansijski oporavak u skladu sa stavom 9. ovog člana. U izuzetnim slučajevima, ako Agencija za nadzor smatra da će se finansijsko stanje društva dalje pogoršavati može ograničiti ili zabraniti slobodno raspolaganje cjelokupnom ili dijelom imovine društva i preduzeti bilo koju drugu odgovarajuću mjeru da zaštiti interese osiguranih lica. Kada je margina solventnosti niža od garantnog fonda, ili nije obrazovan odgovarajući garantni fond u skladu sa odredbama člana 54. ovog Zakona, društvo je obavezno da Agenciji za nadzor podnese na odobrenje plan kratkoročne finansijske sheme kojom će se ukloniti nedostatak. Agencija za nadzor može radi potpunog uklanjanja nedostatka zabraniti slobodno raspolaganje cjelokupnom ili dijelom imovine društva i preduzeti bilo koju drugu odgovarajuću mjeru da zaštiti interese osiguranih lica. Agencija za nadzor može oduzeti odobrenje za sve vrste osiguranja koje društvo obavlja, ako propusti da u određenom roku izvrši usklađivanje sa mjerama koje su sadržane u planu oporavka ili u kratkoročnoj finansijskoj shemi u skladu sa navedenim st. 7. i 9. ovog člana. Društvo će svake godine do 31. jula podnositi Agenciji za nadzor godišnji izvještaj o margini solventnosti. Agencija za nadzor će do 31. oktobra svake godine provesti kontrolu obračuna i sastava margine solventnosti, odobriti plan oporavka ili kratkoročne finansijske sheme i provesti bilo koje druge mjere. Nakon tog datuma izriču se kazne za prekršajne sankcije predviđene ovim Zakonom. Plan oporavka i kratkoročna finansijska shema navodit će i obavezne rokove za njihovo provođenje. Ti rokovi ne mogu biti duži od 60 dana.

3.3. TEHNIČKE I MATEMATIČKE REZERVE

Član 56.

Opće odredbe

Društvo koje ima sjedište u Federaciji obavezno je da formira odgovarajuće tehničke rezerve (rezerviranja) za sve ugovore o osiguranju koje zaključi u Federaciji ili u RS putem podružnica, u skladu sa Pravilnikom o tehničkim rezervama. Za osiguranje zaključeno van BiH društva će formirati tehničke rezerve (rezerviranja) u skladu sa odredbama ovog Zakona i Pravilnika iz stava 1. ovog člana samo ako podliježu odgovarajućoj obavezi da te rezerve (rezerviranja) obrazuju u spomenutoj zemlji.

3.4. ULAGANJA SREDSTAVA DRUŠTVA

Član 57.

Opće odredbe

Društvo koje ima sjedište u Federaciji može da ulaže sredstva u BiH ili u zemljama članicama EU u cilju zaštite interesa lica koja imaju pravo na bilo koju beneficiju koja proizilazi iz ugovora o osiguranju. Za ulaganje sredstava izvan BiH potrebna je saglasnost Agencije za nadzor. Pojediniosti u vezi sa ulaganjem sredstava bit će regulirana u skladu sa odredbama ovog Zakona i Pravilnikom o visini i načinu ulaganja sredstava društva koji donosi Agencija za nadzor. Svako lice koje podnosi odštetni zahtjev radi naplate naknade iz osiguranja (suma osiguranja) ima i povlašteni zahtjev prema sredstvima koja čine ulaganja društva za odgovarajuće vrste osiguranja (životno ili neživotno) na koje se taj zahtjev odnosi. Podnosilac zahtjeva ima prioritet u pogledu bilo kojeg drugog povjerioca u toku postupka izmirenja zahtjeva po osiguranju. Konfiskacija, hipoteke, prijenosi i bilo koji drugi oblik raspolaganja sredstvima osiguranja prema nekom licu je ništavan i nevažeći. Društvo ulaže sredstva u skladu sa vrstom poslova koje obavlja kako bi se garantovalo životno osiguranje, prihod i gotovinski tok ulaganja društva koje je odgovorno za izdvajanje i odgovarajući raspored tih ulaganja.

Član 58.

Kontrola od Agencije za nadzor

Društvo ima obavezu da obavijesti Agenciju za nadzor o ulaganjima sredstava na koja se ne odnosi bankarska tajnost depozita. Društvo ima obavezu da obavijesti Agenciju za nadzor o svakoj izmjeni stanja ulaganja u roku od 10 dana. Za izmjene koje se odnose na nekretnine i zajmove osigurane hipotekom, obavještenje se mora dati 15 dana prije izmjene. Dionice, ostala učešća, obveznice i ostali dugovni vrijednosni papiri matičnog društva ili društva koje kontrolira društvo, to društvo ne može pribaviti u vrijeme njihovog izdavanja ili upućivanja javnog poziva za upis i uplatu vrijednosnih papira. Agencija za nadzor:

- a) provodi kontrolu na licu mjesta, zahtijeva bilo koji podatak koji je u vezi sa finansijskim stanjem:
 - supsidijarnog društva tog društva kada sredstva osiguranja predstavljaju ulaganja društva,
 - supsidijarnog društva tog društva koja upravljaju ulaganjima društva;
- b) zahtijeva bilo koji podatak koji je u vezi sa finansijskim stanjem obveznica ili vrijednosnih papira kreditnih ustanova koje društvo posjeduje i kojima raspolaže u okviru ulaganja sredstava osiguranja;
- c) zahtijeva bilo koji podatak ili da vrši kontrolu u prostorijama društva u svrhu primjene čl. od 56. do 59. ovog Zakona.

Procjena elemenata aktive pokrivene ulaganjem i raspodjela ulaganja obavljat će se u skladu sa pravilnikom o visini i načinu ulaganja sredstava osiguranja.

Član 59.

Propust formiranja rezervi i ulaganja osiguranja

Ako društvo propusti da ispoštuje odredbe čl. od 56. do 59. ovog Zakona u vezi sa tehničkim rezerviranjima, Agencija za nadzor može, nakon što svoju namjeru obznani Agenciji za nadzor RS u slučaju da društvo vodi poslovanje u RS putem podružnice, donijeti odluku kojom će zabraniti ulaganje sredstava osiguranja, jedan dio ili svu njenu slobodnu imovinu, povući ili oduzeti odobrenje za rad za pojedine ili sve vrste osiguranja koja se obavljaju i preduzeti bilo koju odgovarajuću mjeru s ciljem da se osiguraju interesi osiguranika, kao i bilo kojih drugih lica koja imaju pravo na naknadu od osiguranja. Zabrana slobodnog raspolaganja ukupnim sredstvima ili dijelom sredstava društva, u skladu sa odredbama stava 1. ovog člana, upisuje se na zahtjev Agencije za nadzor u svakom pojedinačnom slučaju u registrima predviđenim zakonom ili u knjigama banke u kojoj relevantni depozit postoji. Zabrana iz stava 1. ovog člana može se odlukom Agencije za nadzor povući u cjelosti ili djelimično. Ta odluka mora navoditi i uvjete i rokove povlačenja. Agencija za nadzor RS mora se obavijestiti i o zabrani i njenom povlačenju. Ako je neophodno za primjenu navedenih mjera iz st. 1. i 2. ovog člana o odluci Agencije za nadzor, donesenoj u skladu sa stavom 2. ovog člana, zajedno sa podacima o imovini koja je blokirana ili čije je slobodno raspolaganje zabranjeno, kao i o ostalim uputstvima, obavijestit će se i Agencija za nadzor RS. U izuzetnim slučajevima, kada postoji rizik da će se prekršiti važeće odredbe i statut društva, Agencija za nadzor može odlučiti da postavi ovlaštene revizore koji će prema međunarodnim standardima provesti vanrednu reviziju. Zadatak revizora bit će provođenje finansijske i administrativne revizije društva u okviru nadzora koji provodi Agencija za nadzor, s ciljem da se utvrdi da li društvo primjenjuje važeće propise, kako to bude određeno u odluci Agencije za nadzor iz stava 2. ovog člana.

3.5. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI I REVIZIJA OSIGURANJA

Član 60.

Finansijski izvještaji osiguranja

Agencija za nadzor zahtijevat će od društava koja imaju sjedište u Federaciji da dostavljaju izvještaje zajedno sa svim statističkim dokumentima koji su neophodni u svrhu nadzora. Agencija za nadzor i Agencija za nadzor RS, jedna drugoj dostavljat će sve dokumente i podatke koji su korisni za obavljanje nadzora. U roku od četiri mjeseca od okončanja finansijske godine osiguravač mora Agenciji za nadzor dostaviti bilans stanja i bilans uspjeha zajedno sa svim revizorskim izvještajima, kao i sa finansijskim izvještajima čiji su oblik, sadržaj, podaci, pojedinosti i potvrde određene Odlukom o obliku i sadržaju izvještaja koji dostavljaju društva Agenciji za nadzor, koju donosi Agencija za nadzor. Revizija finansijskih izvještaja društva mora da slijedi općeprihvaćena pravila revizije, aktuarska načela, te treba da izvrši reviziju ulaganja i formiranje tehničkih rezervi, kao i da procijeni odnos između ulaganja i imovine.

Reviziju treba da svake finansijske godine ili češće, ukoliko Agencija za nadzor to smatra potrebnim, provode revizori sa odgovarajućim kvalifikacijama koje odobri Agencija za nadzor i koje imenuje skupština društva u kojem se vrši revizija. Društvo za životno osiguranje mora sačiniti izvještaj rezultata revizije predviđene u stavu 3. ovog člana (izvještaj životnog osiguranja), čiji su oblik, sadržaj, dodatni podaci, pojedinosti i načini potvrde određeni Odlukom o obliku i sadržaju izvještaja koji dostavljaju društva Agenciji za nadzor. Društvo mora dostaviti primjerak izvještaja životnog osiguranja Agenciji za nadzor najkasnije u roku od 60 dana od datuma revizije. Agencija za nadzor može u pisanom obliku odobriti duži rok za podnošenje, ako joj društvo preda pisanu obrazloženu molbu. Društvo mora dostaviti podatke, dokumente i dodatne pojedinosti u obliku koji zahtijeva Agencija za nadzor radi procjene ulaganja i finansijskog položaja, što se vrši nakon podnošenja izvještaja životnog osiguranja Agenciji za nadzor.

3.6. ZNAČAJNI POLOŽAJI I KVALIFIKOVANI UDJELI

Član 61.

Lica na značajnim položajima u društvu

Lica na rukovodećim položajima u društvu moraju biti dobrog ugleda i morala, sa zadovoljavajućim kvalifikacijama ili iskustvom u rukovođenju. Lica koja su bila osuđivana za: utaju i pronevjeru u službi, zloupotrebu povjerenja, krivotvorenje, upotrebu krivotvorenih dokumenata, krađu javne ili privatne imovine, davanje lažnih izjava, davanje ili uzimanje mita, ili bilo koje drugo krivično djelo u vezi sa obavljanjem njihove profesionalne djelatnosti u skladu sa zakonom, kao i lica koja su bila članovi upravnog odbora društva nad kojim je otvoren stečaj, ili čije je odobrenje za rad oduzeto zbog kršenja zakona, ne mogu biti imenovana za direktore, zamjenike direktora, rukovodioce, izvršne direktore niti ovlaštene zastupnike i ovlaštene aktuale društva. Lica koja su vršila dužnost članova uprave društva nad kojim je otvoren stečaj ili čije je odobrenje oduzeto, mogu biti postavljena na pozicije naznačene u ovom stavu nakon isteka perioda od pet godina. Uvjeti iz stava 2. ovog člana primjenjivat će se i na lica koja neposredno ili posredno stiču kvalifikovani udio u nekom društvu, kao i na likvidatore i staratelje u postupku likvidacije ili stečaja. Finansijski položaj i krivični dosje lica iz st. 2. i 3. ovog člana, u slučaju kada su građani neke druge zemlje, dokazivat će se izvodom iz sudske krivične evidencije ili na drugi način pomoću istovjetnog dokumenta nadležnog suda ili administrativnog organa zemlje porijekla ovih lica. Ako se u zemlji porijekla takav dokument ne izdaje, onda će biti dovoljna i službena izjava pred nadležnim administrativnim ili sudskim organom ili pred javnim bilježnikom te zemlje. Lica iz ovog člana su, u skladu sa zakonom, odgovorna za kriterije, procjenu i način odabira uposlenika da vodi poslovanje društva, uzimajući u obzir interese osiguranika ili potencijalnih osiguranika. Dokumenti izdati u skladu sa ovim članom prihvatit će se samo ako nije prošlo više od 90 dana od dana njihovog izdavanja.

Član 62.

Kvalifikovani udjeli u društvu

Svako fizičko ili pravno lice koje namjerava da stekne, neposredno ili posredno, kvalifikovani udio u društvu koje ima sjedište u Federaciji, kako je određeno u članu 2. ovog Zakona, podnijet će o tome prethodno obavještenje. Ista obaveza postoji i kada se uvećava postojeća imovina tako da bi odnos glasačkih prava ili kapitala u posjedu nekog lica dostigao ili prešao najmanje iznose od 20%, 33% i 50% ukupnih glasačkih prava ili kapitala, ili tako da društvo postane povezano društvo lica čija se imovina uvećava. Za imovinu koju posjeduju pravna lica Agencija za nadzor ima pravo:

- zatražiti podatke o identitetu fizičkih lica koja neposredno ili posredno kontroliraju ta pravna lica;
- uvesti obavezu da bude informirana o svakoj kasnijoj izmjeni identiteta tih fizičkih lica i
- zatražiti objavljivanje finansijskih pojednosti (finansijskih izvještaja) za kontrolu njihovog finansijskog položaja kad god društvo bude u poziciji njihovog povezanog društva. Ovi podaci mogu se zatražiti i naknadno.

U cilju djelotvornije provjere identiteta fizičkih lica koja kontroliraju pravna lica koja posjeduju kvalifikovani udio u društvima, Agencija za nadzor može:

- zahtijevati od tih pravnih lica da posjeduju dionice na ime sa glasačkim pravima;
- zahtijevati da određeni procenti ukupnog iznosa dionica na ime iz alineje 1. ovog stava sa glasačkim pravima pripadaju jednom ili više fizičkih lica koja su prethodno dobila odobrenje Agencije za nadzor. U roku od 90 dana od dana prijema obavještenja iz st. 1. i 2. ovog člana Agencija za nadzor ima obavezu da donese obrazloženo rješenje kojim će odobriti udio ili ga odbiti ukoliko smatra da lica koja namjeravaju da steknu kvalifikovani udio, uključujući i fizička lica koja kontroliraju fizička lica koja učestvuju, nisu pogodna da se osigura stabilno i solidno upravljanje društvom. Rješenjem Agencije za nadzor može se odrediti najduži rok za sticanje kvalifikovanog udjela. U okviru roka iz stava 5. ovog člana Agencija za nadzor ima pravo da provodi istrage o pogodnosti kandidata. U tom pogledu, Agencija za nadzor saradivat će sa Agencijom za nadzor RS, kao i drugih zemalja ili sa drugim nadležnim organima, ako je to neophodno. U slučaju smrti vlasnika kvalifikovanog udjela obaveza obavještanja od njegovih nasljednika može se realizirati u periodu od četiri mjeseca od dana smrti vlasnika. U roku od 90 dana od obavještanja Agencija za nadzor može izreći mjere predviđene u stavu 5. ovog člana i kazne određene u članu 63. ovog Zakona, ako smatra da nasljednici nisu pogodni da bi se osiguralo stabilno i solidno upravljanje društvom. Osim obaveza navedenih u ovom članu, vlasnik kvalifikovanog udjela u društvu unaprijed će obavijestiti Agenciju za nadzor o svakom uvećanju njihovog udjela koji za iznos od 2% dioničkog kapitala društva prelazi udio koji je prethodno prijavljen. Ova obaveza postoji sve dok ukupni udio ne dostigne granicu od 33%. Ne isključujući bilo koje obaveze koje su rezultat međunarodnih sporazuma između BiH i drugih zemalja, koji reguliraju poslovanje društva, Agencija za osiguranje u BiH ima diskreciono pravo da se usprotivi udjelima u društvima koja se nalaze i posluju u Federaciji u vlasništvu fizičkih lica koja borave izvan BiH ili u vlasništvu fizičkih lica čije poslovanje regulira zakonodavstvo neke druge zemlje. Svako fizičko ili pravno lice koje namjerava da raspolaže, neposredno ili posredno, kvalifikovanim udjelom u nekom društvu, mora unaprijed u pisanoj formi obavijestiti Agenciju za nadzor i navesti udio koji namjerava zadržati. Svako

fizičko ili pravno lice mora, također, obavijestiti Agenciju za nadzor ukoliko namjerava da smanji svoj kvalifikovani udio tako da omjer glasačkih prava ili dionica kapitala koji drži padne ispod minimalnih granica od 20%, 33% ili 50%, ili društvo prestane da bude njegovo povezano društvo. Obaveza obavještavanja proširu je se i na fizička lica koja namjeravaju prestati kontrolirati pravna lica koja raspolažu kvalifikovanim udjelom u nekom društvu. Po saznanju činjenica iz ovog člana društvo će u pisanoj formi odmah obavijestiti Agenciju za nadzor o pribavljanju ili raspolaganju udjela u njihovom kapitalu čime se uvećava ili umanjuje procenat udjela preko ili ispod jedne od granica navedenih u st. 8. i 10. ovog člana. Društva će do 15. jula svake godine dostavljati Agenciji za nadzor imena dioničara sa kvalifikovanim udjelom, kao i iznose i procenat tih udjela na osnovu podataka prikupljenih tokom godišnje skupštine dioničara i prilikom ispunjavanja drugih zakonskih obaveza društva. Rješenja Agencije za nadzor predviđena čl. 62. i 63. su konačna i upisuju se u Registar društava. Protiv rješenja iz čl. 62. i 63. ovog Zakona može se pokrenuti upravni spor tužbom kod nadležnog suda, a protiv rješenja o prekršaju može se izjaviti žalba Federalnom vijeću za prekršaje u skladu sa članom 60. stav 1. Zakona o prekršajima kojima se povređuju federalni propisi ("Službene novine Federacije BiH", br. 9/96 i 29/00).

Član 63.

Propust poštivanja odredbi o kvalifikovanim udjelima

U slučaju da se stekne neki kvalifikovani udio ili postojeći kvalifikovani udio uveća preko granica predviđenih u članu 62. ovog Zakona, bilo bez prethodnog izvještavanja Agencije za nadzor, bilo bez dobijanja odobrenja za to, upotreba glasačkih prava koja su rezultat takvog udjela bit će ništavna.

Pored toga Agencija za nadzor može izreći vlasnicima kvalifikovanih udjela sljedeće kazne, bilo pojedinačno ili skupno:

- a) kaznu u korist budžeta Federacije najviše do 10% vrijedno sti dionica koje su prenesene bez poštivanja odredbi iz st. 1. i 8. člana 62.;
- b) isključiti bilo koje pojedince iz uprave društva, kao i sa bilo kog rukovodećeg položaja u društvu, na određeni ili neodređeni rok.

Ako Agencija za nadzor nije obavještena o promjeni identiteta fizičkog lica koje kontrolira pravno lice sa kvalifikovanim udjelom u društvu, upotreba glasačkih prava koja su rezultat udjela tog pravnog lica prestaje da ima djelovanje *ipso jure*, dok Agencija za nadzor može fizičkom licu nametnuti kaznu navedenu u stavu 1. tačka b) ovog člana. Iste kazne mogu se nametnuti i licima koja ne poštuju obaveze predviđene u stavu 7. člana 62. ovog Zakona. Agencija za nadzor može licima koja ne poštuju obavezu obavještavanja, na osnovu stava 10. člana 62. ovog Zakona, nametnuti kaznu koja može iznositi najviše 5% vrijednosti dionica prenesenih bez prethodnog obavještenja. Agencija za nadzor preduzet će sve odgovarajuće mjere kako bi spriječila svako fizičko lice sa kvalifikovanim udjelom ili koje neposredno ili posredno kontrolira pravno lice koje ima kvalifikovani udio u nekom društvu koje se nalazi i posluje u Federaciji, da vrši uticaj koji je ili koji može biti štetan po stabilno i solidno upravljanje društvom. Radi primjene ovih odredbi Agencija za nadzor obavijestit će lica koja su u pitanju o njihovim radnjama

ili propustima, ili njihovim paralelnim djelatnostima na ostalim poljima koji, prema njenom mišljenju, mogu biti štetne po stabilno i solidno upravljanje društvom. Agencija za nadzor pozvat će predstavnike lica iz ovog člana, a zatim im ukazati na odgovarajuće korektivne mjere koje će se preduzeti u određenom roku.

U slučaju nepoštivanja Agencija za nadzor ima pravo da preduzme neophodne mjere kako bi se zaustavio negativan uticaj koji fizička lica vrše na upravu društva, a naročito:

- a) narediti njihovo smjenjivanje iz upravnog odbora društva i sa bilo kog drugog rukovodećeg položaja u društvu;
- b) obustaviti, dok ne prestanu okolnosti koje su stvorile potrebu za uvođenjem određenih mjera, primjenu glasačkih prava koja su rezultat dionica koje posjeduju ta fizička lica ili pravna lica koje one kontroliraju;
- c) zabraniti sve nove transakcije društva sa tim licima ili sa bilo kojim pravnim licem koje oni kontroliraju, kao i da proglasi dospelim i odmah naplativim zajmove koje su prethodno spomenuta lica dobila od tog društva.

3.7. PRIJENOS PORTFELJA OSIGURANJA

Član 64.

Opće odredbe

Društva koja su obrazovana u Federaciji mogu, uz odobrenje Agencije za nadzor, prenijeti cijeli ili dio svog portfelja ugovora osiguranja na jedno ili više društava koja su obrazovana u Federaciji ili u RS. Djelimičan prijenos portfelja trebao bi da uključuje cijelu vrstu osiguranja ili najmanje jedan rizik uključen u neku vrstu osiguranja. Isto pravo prijenosa portfelja imaju i društva koja nisu iz Federacije, a koja su obrazovana u BiH u obliku podružnice.

Prijenos portfelja odobrava se u skladu sa odredbama čl. od 64. do 67. ovog Zakona pod uvjetom da:

- prijenos ne prejudicira interese osiguranika ili drugih lica koja imaju prava i obaveze koje proizilaze neposredno iz prenesenih ugovora;
- je društvo na koje se vrši prijenos ovlašteno da posluje sa vrstom osiguranja koju pokriva preneseni portfelj;
- nakon što se uzme u obzir i prijenos, posjeduje neophodnu marginu solventnosti i
- ima odobrenje Agencije za nadzor RS ukoliko se prihvaćeni rizici nalaze u RS.

Društvo koje vrši prijenos obavijestit će ugovarače osiguranja i sve ostale zainteresirane strane tako što će obavještenje o predloženom prijenosu biti objavljeno u "Službenim novinama Federacije BiH" i "Službenom glasniku BiH", kao i u dnevnim novinama velikog tiraža u Federaciji. Obavještenje o prijenosu naznačavat će sve podatke o imenu društva koje vrši i na koje se vrši prijenos, o klasifikaciji rizika koji su uključeni u portfelj osiguranja koji će se prenijeti, kao i mogućnosti da se u roku od 90 dana od dana tog oglašavanja mogu uložiti prigovori na ovaj prijenos Agenciji za nadzor. U pogledu poslova životnog osiguranja obavještenje će navoditi i da je izrađen izvještaj aktuaru i da je dostupan za pregled u sjedištu društva i u svim podružnicama društva. Društvo koje vrši prijenos obavještenja iz stava 5. ovog člana objavit će i u RS u odnosu na rizike koji će biti prenijeti a nalaze se u RS. Prigovori u vezi sa rizicima koji se nalaze u RS ili koje

podnose osiguranici koji borave u RS mogu se također podnositi Agenciji za nadzor. Agencija za nadzor odluku kojom odobrava ili odbija prijenos portfelja donijet će u roku od 30 dana od dana primanja prigovora. Odluka Agencije za nadzor kojom se odobrava prijenos objavit će se i u RS ukoliko portfelj uključuje rizike koji se nalaze u RS. Objavljivanje odobrenja za prijenos društvima koja vrše prijenos i koja imaju upravu u RS, a koja pokrivaju rizike koji se nalaze u Federaciji, izvršit će se u skladu sa odredbama ovog člana.

Član 65.

Postupak odobravanja prijenosa

Nakon objavljivanja odluke Agencije za nadzor kojom se odobrava prijenos portfelja ne može se ulagati nikakav prigovor na tu odluku od osiguranika, ugovarača osiguranja i korisnika naknade. Ne isključujući primjenu stava 4. člana 64. ovog Zakona, odobrit će se prijenos portfelja ugovora koji pokrivaju rizike u Federaciji koje je zaključilo društvo koje ima sjedište u RS, a koje je obrazovano i u Federaciji kao podružnica, pod uvjetom da je društvo na koje se namjerava izvršiti prijenos obrazovano u Federaciji. Podružnica u Federaciji društva iz RS koja namjerava izvršiti prijenos na društvo koje ima sjedište u Federaciji, čiji je cio ili dio portfelja ugovora osiguranja zaključen prema pravu obrazovanja, ima obavezu da prethodno zatraži mišljenje Agencije za nadzor. Agencija za nadzor čije se mišljenje traži u pogledu prijenosa portfelja ugovora, svoje mišljenje ili odobrenje dostavit će Agenciji za nadzor RS u roku od 90 dana od dana prijema odgovarajućih prijava. Ako Agencija za nadzor ne dostavi mišljenje u roku iz ovog stava smatrat će se da je dala povoljno mišljenje, odnosno prešutnu saglasnost. Prijenos portfelja uključuje i prijenos imovine koja čini ulaganje društva, zajedno sa tehničkim rezervama, koje odgovaraju polisama osiguranja portfelja, u skladu sa ugovorom o prijenosu zaključenom između dva društva. Agencija za nadzor neće odobriti prijenos portfelja ako društvo koje vrši prijenos ne posjeduje neophodne rezerve osiguranja za obaveze koje proizilaze iz polisa ili ako, u slučaju sukcesivnog prijenosa sredstva va zajedno sa polisama, strana koja vrši prihvrat nema dovoljne tehničke rezerve da pokrije buduće obaveze. U svakom sporazumu o prijenosu mora biti izričito naznačeno i ime lica koje nosi teret pokrića tehničkih rezervi. Prijenos je završen nakon što se potpiše primopredajni protokol prenesenih portfelja u kojem se bilježi iznos tehničkih rezervi na dan potpisivanja protokola. Protokol potpisuje i ovlašteni aktuar i on se uvijek upisuje u registar Agencije za nadzor kada se vrši prijenos polisa životnog osiguranja. Ovlašteni aktuar društva na koje se vrši prijenos bit će obavezan da u Knjizi tehničkih bilješki i općih uvjeta upiše tehničke bilješke i opće uvjete prenesenih polisa naznačavajući da te polise potiču iz prijenosa.

Član 66.

Posebne odredbe o poslovima u određenim vrstama osiguranja

Agencija za nadzor donijet će odluku o posebnim odredbama za određene vrste osiguranja kojom će regulirati vrste osiguranja 17. i 18. u skladu sa članom 31. ovog Zakona.

Član 67.

Životno osiguranje vezano uz ulaganja

Kada se beneficije predviđene ugovorom izračunavaju putem određene vrijednosne jedinice koja je vezana za određenu vrijednost kao što su odobrene jedinice zajedničkih fondova ili jedinice više razdvojenih fondova koje organizira i kojima upravlja isto društvo primjenjivat će se aranžmani predviđeni pravilnikom o životnom osiguranju vezanom za ulaganja sredstava osiguranja i ton tina koji donosi Agencija za nadzor.

3.8. MJERE REORGANIZIRANJA I LIKVIDACIJE DRUŠTVA I ZAŠTITE OSUGURANIKA

3.8.1. MJERE REORGANIZIRANJA

Član 68.

Ovlaštenja Agencije za nadzor da uvodi mjere reorganiziranja

Bez obzira na odredbe člana 55. ovog Zakona o planu za finansijski oporavak i planom kratkoročne finansijske sheme zbog propusta određivanja margine solventnosti i garantnog kapitala, da bi sačuvala ili vratila finansijski položaj društva, Agencija za nadzor može, sa ili bez interveniranja drugih upravnih, regulatornih ili sudskih organa, intervenirati sa djelotvornim mjerama koje mogu uticati na prethodna prava drugih strana osim prava društva, kao što su uvođenje privremenog upravnika, obustava plaćanja, obustava izvršnog postupka i smanjenje iznosa odšteta. Mjere reorganizacije preduzimat će se u skladu sa propisima Federacije, ili sa propisima RS ukoliko je sjedište društva u RS i ako posluje u Federaciji putem podružnice. Danom stupanja na snagu u entitetu u kom su preduzete te mjere će važiti na teritoriji cijele BiH. Sva zakonska prava i pravni lijekovi koji se odnose na društvo, kao i na bilo koje lice čija su zakonska prava ugrožena zbog mjera reorganizacije koje Agencija za nadzor preduzme prema društvu koje je obrazovano u RS, a u Federaciji posluje putem podružnice, primjenjivat će se i priznavati podjednako u RS. Agencija za nadzor može uvesti mjere reorganizacije prema društvu koje je obrazovano u RS, a koje obavlja poslove osiguranja u Federaciji putem podružnice samo ako to zahtijeva Agencija za nadzor RS. U tom slučaju Agencija za nadzor odmah će obavijestiti Agenciju za nadzor RS o preduzetim mjerama kada je moguće i prije njihovog usvajanja, a ako nije moguće odmah nakon usvajanja, kao i o mogućem praktičnom uticaju tih mjera. U cilju boljeg nadzora Agencije za nadzor nad mjerama reorganizacije društva preduzetim kako je određeno u ovom članu, ministar finansija može donijeti materijalne i proceduralne propise o nadzoru nad mjerama reorganizacije društva. Da bi se osiguralo da se ti propisi podjednako primjenjuju i u RS, propisi ministra finansija bit će doneseni u skladu sa prethodno pribavljenim mišljenjem

Agencije za osiguranje u BiH, koja će osigurati da istovjetne odredbe budu istovremeno usvojene i u RS.

3.8.2. LIKVIDACIJA

Član 69.

Posebna likvidacija za društva

Postupak likvidacije društva bit će pokrenut i vođen u slučajevima ako:

1. Agencija za nadzor oduzme odobrenje za rad društvu;
2. pravomoćnom sudskom odlukom registracija društva bude proglašena ništavnom; ili
3. skupština društva odluči o prestanku društva.

Odredbе Zakona o stečajnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", br. 29/03 i 32/04), Zakona o likvidacionom postupku ("Službene novine Federacije BiH", broj 29/03) i Zakona o privrednim društvima ("Službene novine Federacije BiH", br. 23/99, 45/00, 2/02, 6/02 i 29/03) primjenjivat će se na postupke stečaja ili likvidacije društva, osim u slučajevima kada je to drugačije regulirano ovim Zakonom. U slučaju oduzimanja odobrenja za rad društva zbog kršenja zakona i u slučaju prestanka društva kome je zabranjeno slobodno raspolaganje imovinom, društvo će biti predmet posebne likvidacije. Sve do okončanja postupka posebne likvidacije nad društvom se ne može otvoriti stečaj. Posebna likvidacija bit će proglašena i okončana obrazloženom odlukom Agencije za nadzor koja će biti dostavljena društvu i objavljenja u "Službenim novinama Federacije BiH" i "Službenom glasniku RS" u slučaju ako je društvo obavljalo poslove u RS putem podružnice. Agencija za nadzor postavlja privremenog upravnika da nadzire posebnu likvidaciju osiguranja. Agencija za nadzor odlukom određuje naknadu za privremenog upravnika. Odluka o postavljanju privremenog upravnika bit će objavljena u "Službenim novinama Federacije BiH" i u "Službenom glasniku RS". Sva ovlaštenja uprave društva i drugih lica ovlaštenih da predstavljaju sve organe društva prestaju sa danom kada je odluka o postavljanju upravnika objavljena u "Službenim novinama Federacije BiH". Privremeni upravnik u roku od pet dana od svog postavljanja nadležnom sudu podnijet će zahtev za pokretanje postupka likvidacije i za postavljanje likvidacionog upravnika. Do postavljanja likvidacionog upravnika, prema odredbama Zakona o stečajnom postupku i Zakona o likvidacionom postupku, privremeni upravnik izvršava sve dužnosti uprave i direktora društva. Po postavljanju likvidacionog upravnika privremeni upravnik pratit će napredak likvidacije, davati svoje mišljenje o pitanjima likvidacije, ukoliko to likvidacioni upravnik zatraži, pisano obavještavati Agenciju za nadzor o napretku likvidacije jednom u svaka dva mjeseca, te obavljati sve što Agencija za nadzor od njega zatraži i podnijeti joj izvještaj po okončanju posebne likvidacije. Privremeni upravnik može intervenirati u sudskim postupcima koje vodi likvidacioni upravnik. Svako razrješenje sa dužnosti privremenog upravnika neće isključivati validnost nje go vih akcija u obavljanju njegovih dužnosti prije tog razrješenja. Likvidacioni upravnik bit će lice sa posebnim znanjem i iskustvom u vezi sa društvima ili kreditnim institucijama. On će biti određen sa liste od najmanje trideset lica koju ustanovljava i revidira Agencija za nadzor. Sud mora zakazati ročište za raspravljanje o prijavi i objaviti svoju odluku najkasnije pet dana nakon održanog ročišta. Sud je obavezan društvu i Agenciji za nadzor

dostaviti odluku o pokretanju postupka likvidacije ili stečaja. Odluka će, također, biti objavljena na oglasnoj ploči suda i objavljena u "Službenim novinama Federacije BiH". Za vrijeme dok traje postupak likvidacije društva prekinut će se izvršni postupci protiv društva ili njegovih osiguranika do iznosa za koji je društvo odgovorno. Tokom tog vremena bilo kakav postupak u pogledu isplate naknade osiguranja će, također, biti prekinut. Pokretanjem posebne likvidacije društva svi tekući sudski postupci su hitni a korisnici naknade, privremeni upravnik i likvidacioni upravnik imaju pravo da to zahtjevaju od suda. Likvidacioni upravnik može zaključiti ugovore o kreditima sa kreditnim institucijama u svrhu isplate naknada osiguranja korisnicima. Zahtjevi po ovim kreditima imaju prvenstvo u skladu sa članom 71. ovog Zakona. Po prijavi podnijetoj od dioničara društva ili članova DUO koji predstavljaju više od 50% kapitala društva, ili po prijavi podnijetoj od likvidacionog upravnika ili privremenog upravnika Agencija za nadzor može oglasiti završetak posebne likvidacije osiguranja ukoliko je likvidacija portfelja osiguranja uspješno dovršena. Likvidacija transakcija koje nisu vezane za portfelj osiguranja bit će vođena u skladu sa općim odredbama koje reguliraju likvidaciju privrednih društava (redovna likvidacija). Nezavisno od akta koji proglašava da je društvo u statusu posebne likvidacije okončanje svih nerješениh pitanja koja nisu vezana za portfelj osiguranja bit će izvršeno u skladu sa odredbama koje uređuju redovnu likvidaciju. Društvo dostavlja Agenciji za nadzor odluku dioničara o prestanku društva koja proizilazi iz razloga koji nisu navedeni u stavu 1. ovog člana. Agencija za nadzor može, odlukom izdatom u roku od 15 dana, proglasiti da je društvo u posebnoj likvidaciji. Zabranjeno je i ništavno svako otuđenje imovine društva za vrijeme od donošenja odluke o prestanku društva do izdavanja odluke Agencije za nadzor iz prethodnog stava ovog člana ili isteka roka od 15 dana reguliranog stavom 16. ovog člana. Agencija za nadzor može prema društvu koje je već u redovnoj likvidaciji pokrenuti posebnu likvidaciju ukoliko smatra da bi, u protivnom, interesi osiguranika mogli biti ugroženi. Sud mora obavijestiti Agenciju za nadzor o svakom zahtjevu za pokretanje postupka likvidacije ili stečaja društva u roku od 10 dana od podnošenja zahtjeva. Stečajni, odnosno likvidacioni sudija koji donosi odluku o otvaranju stečajnog postupka poslat će kopiju odluke o otvaranju postupka likvidacije ili stečaja Agenciji za nadzor u roku od pet dana od dana donošenja odluke.

Član 70.

Stečaj i likvidacija: Zajedničke odredbe

U slučaju posebne likvidacije ili stečaja društva privremeni upravnik, likvidacioni upravnik ili stečajni upravnik iz člana 69. ovog Zakona u roku od 10 dana od dana imenovanja pisanim putem pozvat će sve poznate ugovarače osiguranja i podnosiocе zahtjeva za naknadu po osnovu osiguranja u cijeloj BiH, na njihovo uobičajeno mjesto prebivališta ili sjedište, da prijave svoje zahtjeve, informirajući ih o efektima posebne likvidacije ili stečaja u skladu sa odredbama čl. od 68. do 71. i člana 29. ovog Zakona. Svaki podnosilac zahtjeva po osiguranju mora biti obaviješten oglasom koji se objavljuje jednom sedmično u tri uzastopne sedmice u dvoje dnevnih novina velikog tiraža od kojih se barem jedne izdaju u mjestu sjedišta društva, a druge su finansijske novine, da prijave svoje zahtjeve sa svom odgovarajućom dokumentacijom u roku od 90 dana od datuma

posljednjeg objavljivanja. Ispitivanje potraživanja bit će vođeno od lica iz stava 1. ovog člana i počet će najkasnije u roku od tri dana od isteka datuma iz stava 1. ovog člana i bit će završeno u najkraće moguće vrijeme. Na ročištu za ispitivanje potraživanja stečajni, odnosno likvidacioni sudija odlučit će o osnovanosti svakog potraživanja. Privremeni upravnik i stečajni ili likvidacioni upravnik trebaju jasno iskazati svoje mišljenje o svakom pojedinom potraživanju i podnijeti svoje mišljenje stečajnom, odnosno likvidacionom sudiji o osnovanosti potraživanja. Sudija će prihvatiti one zahtjeve koji su prihvaćeni od privremenog upravnika i stečajnog ili likvidacionog upravnika kao i one čije je postojanje utvrđeno pravomoćnom sudskom odlukom.

Stečajni, odnosno likvidacioni sudija donijet će odluku o utvrđivanju potraživanja koja će biti kategorizirana na sljedeći način:

- a) korisnici polisa životnog osiguranja;
- b) korisnici naknada po polisama neživotnog osiguranja koji su prijavili ostvarenje osiguranog slučaja i čije su prijave uredno upisane u knjige društva ; i
- c) bilo kojih drugih lica koja su prijavila svoje zahtjeve u vremenskom periodu iz stava 1. ovog člana.

Sačinit će se posebna lista osporenih potraživanja u kojoj će se navesti iznosi procijenjeni od likvidacionog, odnosno stečajnog upravnika kao i prijavljeni iznosi. Ova lista će odmah biti upisana u Registru društva i bit će objavljena u bar dvije dnevne novine velikog tiraža od kojih se barem jedna izdaje u glavnom mjestu poslovanja društva jednom sedmično u tri uzastopne sedmice. Povjerioci svih osporenih potraživanja imaju pravo da tužbom redovnom sudu utvrđuju postojanje osporenih potraživanja. Predmeti po ovim tužbama smatrat će se hitnim. Po prijavi privremenog upravnika Agencija za nadzor može dati odobrenje za slobodno raspolaganje sredstvima koja čine investicije osiguranja od društva. Prijenos cijelog ili dijela portfelja obaviti će se uz prethodno odobrenje Agencije za nadzor koja će odrediti uvjete prijenosa koji mogu odstupati od odredaba čl. 64. i 65. ovog Zakona. Postojeće zakonske odredbe Federacije u vezi sa likvidacijom dioničkih društava i DUO primjenit će se ukoliko nisu u suprotnosti sa odredbama čl. od 68. do 72. ovog Zakona. Agencija za nadzor nadzirat će sve postupke tokom posebne likvidacije ili stečaja društva.

3.8.3. ZAŠTITA OSIGURANIKA

Član 71.

Privilegovana potraživanja prema ulaganjima sredstava društva

Korisnici naknade osiguranja, kao i njihovi nasljednici imaju privilegovana potraživanja prema ulaganjima društva koja će imati prednost nad svim ostalim općim ili posebno privilegovanim potraživanjima, sa izuzetkom troškova postupka posebne likvidacije predviđenih čl. od 69. do 71. ovog Zakona, kao i troškova stečaja. Kad društvo dođe u fazu posebne likvidacije korisnik naknade osiguranja ima privilegovano potraživanje iz svih njenih sredstava bilo da pripadaju ulaganjima društva ili ne. Ta privilegija će im davati prednost nad svim ostalim povjeriocima, osim za potraživanje troškova iz stava 1. ovog člana. Privilegija u smislu ovog člana sastoji se u izmirenju potraživanja osiguranika i njihovih nasljednika, uključujući i treće strane koje od osiguravača imaju

neposredna potraživanja na osnovu ugovora o osiguranju. Ostali povjerioci mogu biti izmireni iz ulaganja sredstava društva samo ako su potraživanja osiguranika u potpunosti izmirena. Korisnici naknada po neživotnom osiguranju prvo se izmiruju od ulaganja sredstava neživotnog osiguranja, a naročito od kategorije ulaganja sredstava osiguranja na koje se odnose njihova potraživanja, u skladu sa članom 57. ovog Zakona i Pravilnikom o visini i načinu ulaganja sredstava društava. Na isti način korisnici naknada po životnom osiguranju prvo se izmiruju od ulaganja sredstava životnog osiguranja, a naročito od kategorije ulaganja na koje se odnose njihova potraživanja, u skladu sa članom 57. ovog Zakona i Pravilnikom o visini i načinu ulaganja sredstava društava. Zaplijena imovine pokrivena ulaganjem društva koje se nalazi u vlasništvu društva ili treće strane dopuštena je samo u korist korisnika navedenih u ovom članu. Agenciji za nadzor društvo dostavlja primjerak sudske odluke o zaplijeni, u protivnom zaplijena će se proglasiti ništavnom.

Član 72.

Dodatni nadzor društva u grupaciji osiguravača

Agencija za nadzor provodit će dodatni nadzor u slučaju postojanja potrebe i na način predviđen Pravilnikom o dodatnom nadzoru nad grupacijama osiguravača koji donosi Agencija za nadzor.

IV - KAZNENE, ZAVRŠNE I PRIJELAZNE ODREDBE

4.1. KAZNENE ODREDBE

4.1.1. KRIVIČNA DJELA

Član 73.

Lažne izjave

Ukoliko podnosilac prijave u toku postupka obrazovanja društva da lažnu izjavu Agenciji za nadzor u namjeri da pribavi odobrenje za rad, ili ukoliko odgovorno ili ovlašteno lice u društvu načini takvu izjavu u namjeri da produži odobrenje ili pribavi odobrenje uvjeta u vezi sa obaveznim osiguranjem, kaznit će se kaznom zatvora od 90 dana do tri godine i novčanom kaznom do iznosa od 25.000,00 KM. Odgovorno ili ovlašteno lice u društvu koje objavi lažne izjave putem sredstava javnog informiranja (novine, TV, internet) u namjeri da obmane javnost, bit će kažnjeno istom kaznom.

Član 74.

Davanje lažnih izvještaja

Revizor ili ovlašteni aktuar koji suprotno odredbama člana 55. ovog Zakona i Pravilnika o tehničkim rezervama svjesno sačini lažne izjave na osnovu činjenica do kojih je došao

pri kontroli bilansa stanja matematičkih rezervi za životno osiguranje ili osiguranje nezgode, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do tri godine i novčanom kaznom do iznosa od 10.000,00 KM.

Član 75.

Davanje lažnih procjena

Stručnjak i procjenitelj koji prilikom procjene obima štete ko ja se desila i određivanja naknade za isplatu osiguraniku koji je pretrpio štetu svjesno sačine lažne procjene ili izjave u korist osiguranika koji je pretrpio štetu, kaznit će se kaznom zatvora od 30 dana do tri godine i novčanom kaznom do iznosa od 10.000,00 KM.

Član 76.

Neovlašteno poslovanje

Lice koje bez ovlaštenja vodi društvo u Federaciji ili obavlja neovlašteno poslove osiguranja na bilo koji drugi način koji je u suprotnosti sa odredbama ovog Zakona, ili kao zastupnik ili punomoćnik zaključi ili posreduje u zaključenju ugovora o osiguranju u Federaciji od društva koje nema odobrenje za rad, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do tri godine i novčanom kaznom do iznosa od 10.000,00 KM

Član 77.

Povreda povjerljivih informacija

Svako lice koje radi ili koje je bilo kada radilo za Agenciju za nadzor, kao i bilo koji revizor ili stručnjak koji radi u ime Agencije za nadzor, a koji otkrije povjerljivu informaciju trećim stranama i prekrši član 18. ovog Zakona kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine ili novčanom kaznom.

Član 78.

Prekršaji

Društvo će se kazniti iznosom od 10.000,00 KM do 50.000,00 KM za sljedeće prekršaje:

- ako suprotno odredbama člana 53. ovog Zakona i pravilnika o elementima i kontroli margine solventnosti propusti da formira i održava tehničke rezerve, marginu solventnosti, garantni fond i minimalni dionički kapital;
- ako suprotno odredbama čl. od 53. do 60. ovog Zakona i podzakonskih akata donesenih na osnovu ovog Zakona Agenciji za nadzor propusti da u zakonom određenom roku podnese informacije određene odredbama u pogledu tehničkih rezervi, ulaganja sredstava, margine solventnosti, garantnog fonda, poslovnih i drugih profesionalnih knjiga i stavki zahtijevanih važećim propisima;

- ako se prilikom raspodjele dividende postupa suprotno odredbama zakona ili statuta o stvaranju rezervi;
- ako postupa suprotno odredbama čl. od 53. do 57. ovog Zakona i provedbenih akata Agencije za nadzor u odnosu na tehničke rezerve, marginu solventnosti, garantni fond i dionički kapital;
- ako prilikom sačinjavanja bilansa stanja postupa suprotno odredbama člana 60. ovog Zakona i provedbenih akata Agencije za nadzor ili statuta društva;
- ako društvo u propisanim rokovima ne isplaćuje obaveze po osnovu ugovora o osiguranju;
- ako raspolaže garantnim ili raspoloživim fondovima suprotno odredbama čl. od 53. do 57. ovog Zakona i provedbenih akata Agencije za nadzor koji određuju kontrolu tehničkih rezervi, ulaganja sredstava, margine solventnosti i garantnih fondova;
- ako odbije saradnju sa Ombudsmenom u skladu sa članom 25. ovog Zakona i podzakonskim aktom Agencije za nadzor.

Svaki pojedinačni slučaj propusta će se smatrati posebnim prekršajem i biće posebno kažnjen. Odgovorno lice u društvu bit će kažnjeno za prekršaje regulirane ovim članom kaznom od 1.000,00 KM do 10.000,00 KM.

Član 79.

Prvostepeni prekršajni postupak vodit će Komisija za prekršaje (u daljnjem tekstu: Komisija) koja se sastoji od tri člana. Članovi Komisije bit će imenovani od direktora Agencije za nadzor na rok od četiri godine, sa mogućnošću ponovnog imenovanja. Članovi Komisije imenuju se u skladu sa Zakonom o prekršajima kojima se povređuju federalni propisi ("Službene novine Federacije BiH", br. 9/96 i 29/00). Agencija za nadzor donijet će poslovnik o organizaciji i radu Komisije. Komisija vodi prekršajni postupak u skladu sa propisima koji određuju prekršajni postupak, a novčane kazne i druge mjere izriče u skladu sa odredbama ovog Zakona.

4.2. PRIJELAZNE ODREDBE

Član 80.

Odredbe o vrsti osiguranja (V.Tontine) u životnom osiguranju, kao što je određeno u Odluci o vrstama osiguranja neće se primjenjivati, osim ukoliko Agencija za nadzor ne donese pravila o primjeni ove vrste osiguranja. Gornja pravila bit će objavljena u "Službenim novinama Federacije BiH". U prijelaznom periodu od pet godina, nakon što ovaj Zakon stupi na snagu, posao reosiguranja, prema članu 3. ovog Zakona, bit će obavljan samo od društva za reosiguranje koje će poslove reosiguranja imati kao isključivi predmet svog poslovanja. Nakon ovog prijelaznog perioda, posao reosiguranja može biti obavljan i od društva za neposredno osiguranje. Ministarstvo finansija donijet će odluku kojom će propisati sva neophodna pravila o nadzoru aktivnosti reosiguranja nakon isteka gornjeg prijelaznog perioda. Ova odluka bit će objavljena u "Službenim novinama Federacije BiH". Odredbe čl. od 46. do 49. ovog Zakona kao i sve druge odredbe koje definiraju društva koja nisu iz BiH primjenjivat će se nakon pet godina od dana stupanja na snagu ovog Zakona. Odredbe člana 4. ovog Zakona primjenjivat će se nakon pet godina od stupanja na snagu ovog Zakona.

Član 81.

Odlukom Agencije za nadzor koja će biti donesena u roku od 60 dana nakon što ovaj Zakon stupi na snagu i koja će biti objavljena u "Službenim novinama Federacije BiH", bit će regulirani svi neophodni postupci u pogledu registracije podružnica društava sa sjedištem u RS.

Član 82.

Društva su dužna usaglasiti svoje poslovanje i svoje opće akte sa odredbama ovoga Zakona u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog Zakona, odnosno da izvrše upis usaglašavanja u registar kod nadležnog suda. Agencija za nadzor propisat će dinamiku usklađivanja minimalnog dioničkog kapitala i garantnog fonda neophodnih za poslovanje društva. Postojeća društva dužna su da prije upisa iz stava 1. ovog člana dostave propisanu dokumentaciju Agenciji za nadzor, kao i dokaz o ispunjavanju uvjeta o minimalno potrebnom dioničkom kapitalu društva iz člana 50. ovog Zakona. Na osnovu dokumentacije iz stava 3. ovog člana Agencija za nadzor dužna je da u roku od 60 dana od dana dostavljanja potrebne dokumentacije donese rješenje kojim će ocijeniti da li su ispunjeni uvjeti propisani ovim Zakonom za izdavanje odobrenja za rad. Ako je postupak obrazovanja društva bio u toku na dan stupanja na snagu ovog Zakona okončat će se po odredbama ovog Zakona.

Član 83.

Ured za nadzor društava za osiguranje u Federaciji BiH obrazovan Uredbom o osnivanju Ureda za nadzor društava za osiguranje u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 18/97 i 42/00), na osnovu Zakona o osiguranju imovine i lica ("Službene novine Federacije BiH", br. 2/95, 7/95, 6/98 i 41/98), sa svim pravima i obavezama uključujući svo osoblje i imovinu, prerasta u Agenciju za nadzor.

4.3. ZAVRŠNE ODREDBE

Član 84.

Agencija za nadzor donijet će podzakonske akte u skladu sa ovim Zakonom u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Član 85.

Stupanjem na snagu ovog Zakona prestaje da važi Zakon o osiguranju imovine i lica ("Službene novine Federacije BiH", br. 2/95, 7/95, 6/98 i 41/98), osim čl. 66., 69., 70., 71. i 72. i Uredba o osnivanju Ureda za nadzor društava za osiguranje u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 18/97 i 42/00).

Član 86.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Predsjedavajući Doma naroda Parlamenta Federacije BiH Slavko Matić, s.r.
Predsjedavajući Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH Muhamed Ibrahimović,
s.r.